

ELŐFIZETÉS.

Helyben és vidéken:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyiltási közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában,
TELEFON-SZÁM: 87.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szerda, május 9.

Igazságtalan a telekértékdó.

— Irta: Köpf János dr. —

Nagyfontosságú kérdésben lesz hivatva a szerdai közgyűlés határozatot hozni. A telekértékdó behozatalára vonatkozó szabályrendelet kerül tárgyalás alá és miután egy új és Magyarországon eddig nem ismert adónemnek a behozataláról van szó, úgy vélem, hogy a részleteknek megállapítása nagyobb megfontolást és körültekintést igényelt volna, miért is a szabályrendeletnek közvetlenül a közgyűlés elé való hozását a nélkül, hogy az a hivatott bizottságok előtt letárgyalva lett volna — nem tartom helyesnek és indokoltnak. Annál kevésbé tartom pedig annak, mert egy közgyűlés, amelyik tárgysorozatán sok más fontos tárgy is szerepel, nem is bír kellő türelemmel ahhoz, hogy részleteiben kellő megfontolás tárgyává tegyen egy olyan fontos szabályrendeletet, amelynek hivatása lenne mintegy 350.000 korona bevétellel gyarapítani a város jövedelmeit. Egy ilyen szabályrendelet részleteinek megállapítása sokkal több megfontolást és időt igényel, mint a mennyivel a közgyűlés rendelkezik.

Hogy a város jövedelmeit szaporítani kell, hogy új bevételi forrásokra van szükség és hogy ezek egyikéül a telekértékdó szolgálhat, eziránt nincs a törvényhatósági bizottság tagjai között nézeteltérés. Hogy azonban ezen adónak oly módon való életbeléptetése, amiképen az tervezve van, helyes-e, vagy sem, ehhez már sok szó fér.

Nézetem szerint a szabályrendelet megfélelő korrektívumok nélkül el nem fogadható.

Nem fogadható el azért, mert eltéveszti azt a célt, amelynek elérése szemünk előtt lebegett akkor, mikor ezt az adónemet, mint új adót kívántunk életbe léptetni azért, hogy ez adó fizetése folytán olyan vagyontárgyak is megadóztatás alá kerüljenek, amelyek ez idő szerint egyáltalában nem, vagy nem kellő módon voltak megadóztatva.

Az eredmény pedig az, hogy új adóalanyok alig, vagy igen kis számban fognak megadóztatás alá kerülni és lényegileg ismét csak a házak és így közvetve a lakók fogják ezen új adónak terheit viselni.

A szabályrendelet szerint megadóztatás alá kerül minden földdarab és pedig nem hozzádoka, hanem értéke szerint, szóval az eddigi adónemekkel szemben nem a jövedelem, hanem maga a vagyontárgy kerül megadóztatás alá. A háborús jövedelmek fokozására éppen most életbe léptetett vagyonadóval kapcsolatban és ezzel karöltve tehát életbe lépne a külön városi vagyonadó — azonban csakis egy vagyontárgyra: az ingatlanra vonatkozólag. Az állami vagyonadónál tehát helytelebbről alapon nyugodna azért, mert az adó alá vont mindegyik vagyontárgyat, míg ez a városi adó csakis az ingatlant vonná adó alá. Hátrá-

nyosabb volna azért, mert az csak az 50.000 koronán felüli vagyont kívánta adóval terhelni — ez pedig megterhelne minden ingatlant — tekintet nélkül az értékére. Hátrányosabb volna azért is, mert az állami vagyonadó a tiszta vagyonértéket vonja adó alá — tehát a terhek levonását megengedi — a városi értékdó pedig a vagyonértéket tekintet nélkül a tartozásokra, teljes értéke után adóztatja meg. Hátrányosabb végül azért, mert az állami vagyonadó kiszabásánál a vagyonadó összegéből levonják az ugyanazon vagyontárgyat terhelő jövedelmi adót 75% erejéig, míg a városi adónál semmi tekintet sem volna arra, hogy az illető adótárgy már mily mértékben járult hozzá a közterhekhez.

Ez az összehasonlítás maga is elég ahhoz, hogy ebből a törvényhatósági bizottság tagjai meggyőződést szerezhetnek arról, hogy ez a javaslat nincs eléggé alaposan és megfontoltan elkészítve; azt így, ahogy van a részletes tárgyalás alapjául elfogadni nem lehet, hanem a fentebb kifejtettek és alább kifejtendők figyelembevételére és megfontolás tárgyává tétele végett akár egy ad hoc alakítandó, akár egy, vagy több szakbizottsághoz utasítandó.

Magam részéről egy ad hoc bizottság alakítását tartanám célszerűnek azért, mert a dolog természete olyan, hogy egyik szakbizottságra sem volna a kérdés helyes megoldása megnyugvással reá bízható.

Hogy pedig a behozni szándékozott adónak azon formában való életbeléptetése a hogyan az tervezve van, mennyire nem szolgálja azt a célt, a mely elő elérése az indokolásban hangoztatva van, erre a következőkben mutatok reá és felhívom úgy a háztulajdonosok, mint a lakók figyelmét arra, hogy a hangzatos szavak ne ejtsék tévedésbe, tartásuk nyitva szemüket és látni fogják, hogy mi a valóság és talán még jobban lesznek sujtva a háztulajdonosok és közvetve a lakók ezen adó utján, mintha maga a községi adó emelkednék megfélelő százalékkal.

Hogy aggodalmaim min alapulnak, arra rámutatok. A községi adó emelése folytán emelkednék az összes adózók adója és közöttük a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója és a III. osztályú kereseti adóval adózók adója is. Az új adó életbeléptetése esetén ezen adóalanyok az újabb adó terheit nem viselnék. Helyettük csakis az eddig adómentes területek kerülnének, mint új alanyok az adózás alá a többi vagyontárgy, azonban melyet az új adó megterhelni fog eddig is viselte a közterhek jövedelmei arányában.

Két tekintélyes adóalap fog tehát elesni és helyette alig fog új adóalap keletkezni, és hogy az adóalapul szolgáló vagyontárgyak között milyen igazságtalanul fog az új adóterhet megosztani, erre a következők szolgáljanak például, a mire már a harmas bizottságban történt felszólalásom alkalmával is reámutattam.

Vegyünk fel a példa kedvéért három adóalapot, a minek ugyanaz az értéke. Egy 100.000 korona értékű földbirtokot, ugyanilyen értékű üres beltalakat és ugyanilyen értékű már beépített telket. A 100.000 korona földérték ma maximum 50 hold birtoknak felel meg. Ez a birtok ma mintegy 200 korona adóval járul hozzá a közterhekhez és az új adó életbeléptetése után még 500 koronával fog hozzájárulni. Egy 100.000 korona értékű háztelek ma 20-30 korona adóval járul a közterhekhez és az adó életbeléptetése után 520 koronával fog hozzájárulni. Egy 100.000 koronás háztelek, a melyen ma egy a telek értékével arányban álló — mondjuk 200.000 korona értékű ház áll — annak bruttó bevételeit 15.000 koronával számítva mintegy ötszáz koronával járul hozzá a közterhekhez.

A tervezet szerint pedig mindhárom vagyontárgy 500 korona új adóval lenne megróva holott eddig az egyik 30 koronával a másik 400 koronával, a harmadik 5000 koronával járult hozzá a közterhekhez.

Az új adónak a szabályrendelet értelmében való behozatala tehát teljesen egyenlő összegű adóval sujtaná az összes vagyontárgyakat tekintet nélkül arra, hogy azok közvetlenül, vagy közvetve mennyivel járultak eddig hozzá a közjövödelmekhez.

Ez az a mit a javaslatban helytelennek és így helyesbitendőnek tartok. Helyesbitendőnek tartanám pedig akképen, hogy az új adónem tekintettel volna arra, hogy az az adótárgy ez idő szerint közvetlenül vagy közvetve mily mértékben járul hozzá a közterhekhez és így ezt az új adó mennyiségének kiszámításánál tekintetbe venné. Tekintetbe venné pedig éppen úgy, mint tekintetbe veszi az állami vagyonadó az az: bizonyos hányadában.

Mint hogy pedig a jövedelemre szükség van és mint hogy ez a tekintet a számításba vett jövedelmeket lényegesen csökkentené, ennél fogva az elől sem zárkóznék el, hogy maga az adókules magasabb százalékában mondjuk 1%-ban állapítsanak meg, azonban a már adózó vagyontárgyak közterhei bizonyos mértékben — mondjuk legfeljebb %, részben levonásba hozatnának. Ennek eredménye az volna, hogy például a fenti példa esetén a földbirtok újabb 600 koronával, az üres háztelek újabb 970 koronával, a beépített háztelek pedig újabb 250 koronával lenne megadóztatva. Ily módon tehát az eddig valóban csekély adót fizető vagyontárgyak kerülnének megfelelő új adó alá nem pedig ismételtén ugyanazon vagyontárgyak teljesen egyenlő mértékű új adó alá.

Hogy pedig úgy ez általános, mint különös természetű észrevételeim mennyire érdeklik az aradi adózók legnagyobb zömét, a háztulajdonosokat és lakókat egyaránt, erre nézve tájékozásul szolgáljanak a következők:

A kormány múlt évi november hónapban kibocsátott rendelete szerint a házbérek, fizetberek nem emelhetők és így a statusquo fentartott.

Fenttartott akkor, midőn ezen jövedelemforrástól eltekintve, semmiféle más jövedelemforrásnak a jövedelme maximálva nem lett, hanem csakis áruk és termények árai lettek maximálva s fenttartott a háboru előtti mértékben — holott semmiféle árunál, vagy terménynél nem a háboru előtti árban, hanem annak két-hatszorosában lettek az árak maximálva.

Ezzel szemben viszont mi történt? Az életbe léptetett hadiadóval, vagyoniadóval, tehát két adónemmel lettek a házbérjövödelmek megterhelve és ime most még a város közönsége is megakarja ezen jövedelmet a telekértékadó útján egy harmadik új adóval terhelni.

Három új adót kellene tehát ugyanazon vagyontárgy jövedelmének elviselnie anélkül, hogy az áthárítható volna, ami sem a helyes adópolitikával, sem pedig a méltányossággal és igazsággal össze nem egyeztethető.

Itt pedig arra kérem azokat, akik a háztulajdonosok helyzetét irigylendőnek tartják és így talán azon hangulatban volnának, hogy ezt helyeselnék, ne üljenek fel szemfényvesztésnek, ne lássák a háztulajdonos és lakó érdekét egymással szemben álló érdekeknek, mert ez a két érdek teljesen fedi egymást és ez csak ma és csak azért nem ugyanaz, mert ez idő szerint a házbérek felemelése korlátozva van. Mihelyt ez a korlát megszűnik, az új terhet a háztulajdonos kénytelen lesz a lakókra áthárítani és akkor látni fogják, hogy nekik épen oly érdekük, hogy a házak újabb igaztalan terhekkal megterhelve ne legyenek, mint érdeke magának a ház tulajdonosának. Tartsanak tehát össze ezen kérdésben a háztulajdonosok és lakók és közös érdekből ne engedjék, hogy a javaslat abban a formában, ahogyan az tervezve van — érvénybe lépjen és határozattá emelkedjék, hanem mindannyian igyekezzenek odahatni, hogy a szabályrendelet az indokolásban kifejtett célnak megfeleljen és a fentebb kimutatott igaztalanosságok kiküszöbölésével átalakítsassék.

Elsülyesztett

személyszállító gőzösök.

— Saját tudósítónk telefontelefonjele. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Újabb jelentések szerint ismét három ellenséges csapatszallító gőzöst sülyesztettünk el. És pedig április 15-én Maltától keletre egy körülbelül huszezer bruttó regiszter tonnás, két olasz torpedóromboló által biztosított, egészen megtelt csapatszallító gőzöst, amely Egyiptom felé tartott, április 20-án Gibraltártól nyugatra egy körülbelül 12,000 tonnás angol szürkére festett csapatszallító gőzöst, amely kelet felé haladt, május 4-én a Joni-tengerben a Parseo 3995 tonnás olasz csapatszallító gőzöst a 61-ik gyalogezred katonáival, amely hajót rombolók által alkotott kíséretből lőtünk ki.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A Földközi tengeren újabban tizenkét gőzöst és egy vitorlast sülyesztettünk el összesen 50.000-nél nagyobb tonnatartalommal. Köztük van az április 15-én elsülyesztett Arakadian 8999 tonnás teljes rakományú csapatszallító angol gőzös is, amelyet az aegaei tengeren sülyesztettünk el és amely pár perccel a találat után a mélységbe merült.

Rotterdam. A Morningpostnak jelentik Washingtonból: Az a terv, hogy Amerika szorosabbra akarja fogni a központi hatalmak körül a blokádot, arra kényszerítheti a skandináv államokat, hogy Németországhoz csatlakozzanak. Wilson ugyan

semmit sem akar tenni, ami Németországot új segítő társakhoz juttatná, de azt sem nézheti, hogy ezek az országok a semlegeség örve alatt szövetségi kötelezettségeket teljesítsenek a központi hatalmak érdekében.

Visszafoglalták a németek Fresnajt.

— 362 ellenséges repülőgép pusztulása áprilisban. —

Berlin, május 8. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Az arrasi arcvonalon a tüzérségi harc tovább erősödött. A Rœuxi várkert, továbbá a Fontaine és Riencourt között lévő állásaink ellen intézett ellenséges támadásokat véresen visszavertük. A Bullecourt birtokáért folyó harcokban a talu délkeleti szegélye az ellenség kezén maradt. **Csapatunk ma reggel rohammal elfoglalták Fresnajt és azt az angolok visszafoglalási kísérleteivel szemben megtartották.** Eddig több mint 200 foglyot és 6 géppuskászalitottunk be.

A német trónörökös hadcsoportja:

Az Aisne melletti csatatéren az utóbbi napokban heves nehéz viaskodásai után a harci tevékenység ellanyhult. A nap folyamán nagyobb harcokra került a sor. Craonnetól északra, ahol a franciák sikertelen veszteségteljes támadásokkal elakarták ragadni állásainkat a Hurlebise major és Craonne között egy helyen sem értek el eredményt. Az esti és éjszakai órákban a Wauxaillontól Corbeny-ig terjedő arcvonalon több helyen részleges ellenséges előretörések következtek, amelyek eltekintve a franciáknak Craonnetól nyugatra elért csekély helyi sikereitől, **a vitéz védelemmel szemben mindenütt meghiusultak.** Le Neuwillenél délután erős tüzérségi tűz után az ellenség támadást intézett a százas magaslat és ehhez csatlakozó állásaink ellen, de sikertelenül. A Champagneban a tüzérségek növekvő hevességgel harcoltak, a Prosnestől északra emelkedő magaslatok ellen szándékolt francia támadás megsemmisítő tüzünk következtében csak a Keil és Pöhl hegy ellen tudott kifejlődni. Az átmenetileg benyomult ellenséget visszavetettük kiinduló állásaikba.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja.

Különös esemény nem volt.

Május 7-én az ellenség 20 repülőgépet veszített. Bernert hadnagy huszonhetedik, Richthofen báró hadnagy pedig huszadik ellentelét lötte le.

Keleti haretér:

A helyzet változatlan.

Macedóniai haretér:

Az Ochrida és a Prespa tó között osztrákok és törökök ellenséges előretörést véresen visszavertek. A Cserna hajlásban tegnap két napos erős tüzérségi előkészítés után nyolc kilométer széles arcvonalon megtörténtek a várt ellenséges támadások, amelyeket hála dicsőséges német és bolgár csapatok kiváló magatartásának **visszavertünk.** Ma reggel franciák, oroszok és olaszok új előretöréseit ugyanaz a sors érte. Vardartól nyugatra és a Doiran-tó mellett az ellenséges tüzérség a szokotnál nagyobb tevékenységet fejtett ki.

Április havában az ellenség **háromszázhatvankettő (362)** repülőgépet és huszonkilenc kötött léggömböt veszített. Az előbbieik közül **kettőszázkilencvenkilencet** légiharcban lőtünk le. Mi hetvennégy repülőgépet, tíz kötött léggömböt veszítettünk. Az elmúlt hónap bizonyoságot tesz a német légi haderők legnagyobb teljesítőképességéről, megvédőeszközeink sikeréről, kik azon fáradoznak, hogy a honi földet megvédjék az elvetemült ellenséges bombatámadások ellen. A nehéz áprilisi harcok a harcterén küzdő repülőket, kötött léggömböket és repülőket elleni védőágyúinkat a legnagyobb feladatok elé állították naponta kifejtett szoros együttműködésben ezekre a feladatokra alkalmasoknak bizonyultak. Felderítő repülőink a vezetőségnek fontos híreket hoztak. Repülőink áldozatkész vállalkozásukkal példaadó módon támogatták a harcmezőn a súlyos harcokat vívó gyalogságot és tüzérséget. — **Ludendorff,** első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin. A sajtóhadiszállásról jelentik: A nagy nyugati csatát már ma megnyertnek tekinthetjük. A fal megingathatlanul áll és sehohsem törhető át. Azokon a helyeken, amelyek a szemlélő előtt úgy tűnnek fel, mintha a fal inogna, ellenségeink még el sem érték a tulajdonképeni falat. Ha az ellenséges sajtó napról napra azt írja, hogy főhadállásunk be van nyomva, akkor alaposan téved, mert a német állásokat mindenütt olyan szívós vitézséggel vé-

dik, hogy az ellenségnek azt kell hinnie, hogy a főállás előtt van. Ma sokkal inkább elmondható, hogy az ellenséges hírszolgálat, különösen a francia, **tulajdonképpen a német közönségnek van szánva és írva.** Ne olvassátok, ha belsőleg nem érzitek magatokat elég erősnek arra, hogy az igazságot és a hazugságot nyugodtan szembeállítsátok egymással. A franciák hazudnak és pedig olyan következetességgel és aljassággal, amely csodálatraméltónak mond-

ható. Igazi francia mérget akarnak lassankint ereinkbe esepetgetni, hogy elbódítsák az agyunkat. Német tárgyilagossággal évek óta nyilvánosságra hozzuk a francia jelentéseket, noha ritkán volt bennük egy igaz szó.

Ezuttal ismét megszegyenűtek ellenségeink reményei. Ma már világosan látjuk, mi volt a tervük. At akarták karolni a Hindenburg állások két forgópontját, az Artois és az Aisne frontot és ki akarták emelni sarkaiból, hogy ott a hátunkba kerüljenek s ezt a két frontot egymásnak nyomják. Az egészet úgy gondolták el, hogy előbb taktikailag összetörjük az egész német frontot és azután pedig kiaknázák ennek stratégiai hatását. Eredetileg egészen más terveik voltak ellenségeinknek. A Somme csatát akarták a legnagyobb mértékben folytatni. Azonban Hindenburg „Rückwärts-koncentrirung“-ja halomra döntötte terveiket. Gyorsan más utra tértek. Ma már tudjuk, hála fényes felderítő szolgálatunknak a levegőben és a földön, hogy a most dühöngő nagy csatát már ez év februárjában kezdték előkészíteni. De mi idejében megtudtuk, hogy hol van a készülődés helye és megtudtuk törni az ellenség kezdeményezését és már ezzel kérdésessé tettük a sikerét.

Ez a taktikai eszköz, amelyet legfelsőbb hadvezetőségünk esodálatos módon kigondolt, elméletben és gyakorlatban kipróbált s az egész német hadseregnek általános kincsévé tett;

a mozgó védelem.

Ebben a mozgó védelemben, amely a régi német hadvezetés alapelvein épült fel, van annak a rejtélynek a kulcsa: mért sikerült az ellenséget visszautasítanunk. A tevékenységnek ma egészen más a képe a nyugati fronton, mint volt fél, vagy háromnegyed esztendővel ezelőtt, a Somme-osata idején. Akkor délkeleten döntő csapást készítettünk elő Románia számára és a nyugati frontnak csak defenzív szerepet szántunk. Ennek megfelelően vonalaink csak gyengék voltak és a védelemnek egyik-mánik aktusa provizórikus jellegű volt. Időről-időre kellett meghatározni, hogy hol volt szükség emberre. Ma már egész mások a viszonyok, mert védelmi előokra nagyarányuan kiépített hinterland előtt harcolunk. A saktáblán tett minden huzáson meglehet látni a rendszert. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy hála annak a szellemi munkának, amelyet Hindenburg és Ludendorff vezetése alatt elvégeztünk, minden vezér egész az altisztig tudja, hogy minden esetben mit kell tennie és mit nem kell tennie. Az elmúlt évtől és telet olyan munkára használtuk fel, amelyről azelőtt fogalmunk sem volt.

Az a tény, hogy emberben és anyagban erősebb ellenségünket kevés veszteségünkkel vertük meg, bizonyítja, hogy nagyszerű hadigépünk, a német néphadsereg nem merev formába zafolt tömeg, amelynek ellenségeink még mindig elképzelik. Sohasem volt oly élénk a német agyvelő, mint ennek a csatának napjaiban. A legfőbb hadvezérről az utolsó emberig a lövészároklán mindenki a maga elhatározására van utalva és nem lehet gép. Mindezek ellenére nagyszerűen összeállt az apparátus. A győzelemben való hit, a vas fegyelem, a fáradhatatlan munka és a szabad férfi hősiége, ezek a tényezők, amelyek az utánozhatatlan teljesítményeket születték.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A május hetedik francia vereség kiegészítő jelentések szerint sokkal súlyosabbnak mutatkozik, mint kezdetben látszott. A franciák olyan tüzéségi előkészítés után, amely minden eddigit jóval felülmul, a Chemin de Dames magaslati vonal ellen az első vonalon több mint tizenöt hadosztállal támadtak és hallatlanul véres

veszteségeik folytán kénytelenek voltak egyre több tartalékot harcbevetni, amely tartalékokat arevonaluk összes többi részéről sietősen hozták elő. Kétszáz ezer főnyi óriási seregek kellett volna a döntő csapást mérnie. A legsúlyosabb veszteségek és minimális helyi sikerek voltak eredményeik ezen óriási erőfeszítéseknek, amelyekre Franciaország összes rendelkezésre álló erejét bevetették. Május hatodikán délelőtt szünet állt be a harcban. Csak a nap folyamán vált ismét erőteljesebbé és akkor újra változó erejű harcok kezdődtek.

Erős tüzéségi előkészítés után Menejantól keletre erős támadás történt, amely tűzünkben véresen összeomlott. Ezzel ellentétben egy rajnavidékiek és westfaliaiak által Menejantól északnyugatra kezdődött előretörés sikerrel járt és ismét birtokukba juttatta az elveszett árok-részeket. Délután három óra tájban a franciák Malmaison és Froimont Fermet között elkéseredetten támadtak, de a legsúlyosabb veszteségeikkel visszautasítottuk őket. A francia tüzelés nagy heveséggel tartósan a frontszakasz ellen irányult. Froimont Fermet mindkét oldalán vad közelharcok voltak, amelyekben emberember ellen küzdött a legelső árkokért. A harcok a front keleti szárnyán a Mont d'Hiver-ért délelőttől késő estig a legvégső elkéseredéssel folytak. Délután hat órakor német csapatok rohammal elfoglalták az elvesztett árkokat és azokat az ellenség hatszoros dühös támadásával szemben is megtartották. A franciák itt rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek és kénytelenek voltak a déli lejtőre visszavonulni. Maga a fensik semleges terület. A Mont d'Hiver-ért folyt harcokban nagyszámú foglyokat ejtettünk.

Újabb jelentések megerősítik a franciák rendkívül súlyos veszteségeit, amelyek különösen a déli front közepe előtt, ahol a partvidéki ezredek kivül thüringiaiak, magdeburgiak, halleiak és gárdaesapatok nagy vitézséggel harcoltak, óriásiak. Egy Lanrecourt-ból nyíltan felvonuló ellenséges úteget nehéz tüzéségünk öt lövéssel rommá lőtt. Este felé a franciák még egyszer összeszedték minden rendelkezésre álló erejüket és tartalékjukat, hogy ismét hatalmas rohammal előretörjenek tizen-nyolc kilométer szélességben a Chancy-Ailles vonalon, de összes hatalmas erőfeszítéseik súlyos veszteségekkel összeomlottak záró és géppuskatüzünkben és közelharcban. Ugyanilyen sikertelen maradt egy ellenséges támadás Vauxaillon és Laffaux közt.

A május ötödiki és hatodikai harcok az összes eddigi francia offenzívák közt a legnehézebbek és az ellenségre nézve a legvéresebbek voltak. E harcok örök időkre a trónörökös seregének legbüszkébb sikerei lesznek az Aisne mellett és a Champagneban.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Borus és esős időjárás következtében a harci tevékenység ma úgy Arrasnál, mint az Aisne mellett is lényegesen ellanyhult.

Basel. A svájci lapoknak jelentik Milanóból: Az olasz lapok arról írják, hogy 1918. tavaszán az entente nagy offenzívára készül, de ebben már az első amerikai hadsereg is részt fog venni.

Minisztertanács. Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délután öt órakor a miniszterelnökségi palotában Tisza István gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amelyen megjelent Kürthy Lajos báró, a Közéletmegzési Hivatal elnöke is. A jegyzőkönyvet Drasche-Lázár Alfréd miniszteri tanácsos írta.

Károlyiék választójogi blokkja.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A függetlenségi párt Károlyi csoportja ma este értekezletet tartott, amelyen foglalkozott a királyi kéziratral és az ehhez fűzött kormány nyilatkozattal. A kéziratot örömmel vette tudomásul a párt, de a legsúlyosabb megbotránkozással ítéli el a miniszterelnök törekvését, amellyel a királyi kézirat lényegét kiforgatni igyekszik. Ezzel nagy politikai és társadalmi harcot provokált és a párt minden eszközzel felveszi ellene a harcot.

A párt helyesli Czernin Ottokár gróf külügyminiszter amaz álláspontját, hogy hajlandó azonnal békét kötni hódítás nélkül. Olyan béke alapot kell teremteni, mely lehetővé teszi, hogy a népek történelmi jogai, különösen Magyarországé, teljesen érvényesülhessenek és a demokratikus fejlődést lehetővé teszi.

A párt tiltakozik az ellen, hogy a háboru alatt az ország gazdasági önrendelkezési jogát lekössék.

A párt elveinek fentartásával az ország demokratikus átalakulása céljából egyesül mindazokkal a küzdelemre, akik az általános és egyenlő titkos választójogot, a demokratikus haladást és a béke szilárd alapokra fektetését vallják programjukul.

Rasputin vállán akart pihenni a cárné.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Rotterdam. Az Utre Bossi közli a volt cárné levelezését Rasputinnal és ennek meggyilkolása, valamint a forradalom kitörése alkalmával a cárnénak a cárhoz intézett táviratait:

A Rasputinhoz intézett egyik levél így szól: Kimondhatatlan nagy az öröm nálunk arra a hírre, hogy ön eljön hozzánk. En szinte nem bírok magammal. Már most keresem a szavakat, amellyel megháláljam önnek és köszönetet mondjak mindazért, amit értünk tett. *Ó mi boldog vagyok, hogy isten megengedni éri a viszontlátás éráját. Szeretném és óhajtanám fejemet az ön vállára hajtani, hogy ott békét találjak. Az istennek milyen áldása nyugszik az ön szellemében. Köszönetet mondok istennek, hogy önt nekünk ajándékozta. Bocsséssa meg hibáimat, szeretnék jó és igaz keresztény ásszony lenni, de nagyon nehéz a rossz szokásokat leküzdeni. Segítsen engem, mert gyenge vagyok, de mégis erős a hitem. Ön mindent tud. Adja az isten, hogy nemso-Ölelem önt. Bocssáson meg és adja ránk áldását.*

Maasilov, Stürmer volt miniszterelnök magántitkárának letartóztatása alkalmával a cárné a következőket táviratozta a cárnak:

— Nagyon kérek, simítsd el ezt az ügyet. A tárgyalás holnap kilenc órakor kezdődik. A törvényszék szigoruan fog eljárni. Simítsd el a lelked üdvösségéért.

A cár erre a cárnéhoz ezt válaszolta:

— Az ügyet nyomban beszünttettem.

A cárné válasza erre ez volt:

— Ezer köszönet.

Mikor Rasputint meggyilkolták, a cárné ezeket táviratozta a cárnak:

— Parancsold meg Maximovicsnak, hogy tartóztassa le Dimitriev nagyherceget, Rasputin gyilkosát. Dimitriev beszélni akart velem, de én elutasítottam, nem is fogadtam.

Február 23-án ezt táviratozta a cárné a cárnak:

— Tegnap borzalmas lázadási jelenetek folytak le. A csapatok nagy része átpártolt a munkásokhoz. A dolgok rosszabbul állnak, mint valaha.

Majd a következő napon ezt táviratozta:

— A felkelés mindig erősebb lesz, a sztrájk egyre terjed. A csapatok elhagytak bennünket és átpártoltak a felkelőkhez. Csalakodj, amíg idő van.

Az Utre Bossi szerint ehhez már késő volt, mert a cárt ezután lemondásra kényszerítették.

IRODALOM ES. MUVESZET.

Szinhati m5sor:

Szerdán: Vengerkák, ujdonság másodsor.

Csütörtökön: Vengerkák.

Pénteken: Csárdás királyné, operett.

Szombaton délután 3 órákor ifjusági és népies előadás.

Este 7 órákor rendez helyárrakkal, az idényben először: AZ ember tragédiája.

Vengerkák.

(Szinjáték 3felvonásban. Irták: Góth Sándor és Pásztor Árpád.)

— Bemutató előadás. —

Szociális életünk fájdalmasan égető sebért tárták fel a szerzők ebben a szindarabban. A szegénybéllyeg vörössége izzik a szinpadon: a leánykereskedelem legundokabb formája virit felénk, mint valami nehéz szagu, rossz növési mérges virág, mely kábulatot és rosszulletet lehel. Regénytéma ez, vagy talán még inkább vezéreikkötlet, de drámát nehezen lehet csinálni belőle. A szerzők talán nem is törekedtek erre. Mert hiszen azzal bizonyára ők is tisztában voltak, hogy Pásztor Árpád: Vengerkák című regényéből értékes szinpadit művet nem igen alkothatnak, de csábitotta őket a regény tagadhatatlan nagy sikere és a témához fűződő általános érdeklődés.

Ennek a darabnak is az a hibája, ami a regényből írott szindaraboknak általában: túlteng benne az epika a cselekvény rovására. De eltagadhatatlan, hogy van benne két szerep, amely briliánsan megjátszható. A szerzők itt igazán megcsinálták azt: hogyan lehet a gombhoz kabátot varrni. E két pompás szerephez készült az egész darab.

Nem a Vengerkákól van e darabban szó, hanem egy, csakis egy — vengerkáról. Egy leányról, aki moszkvai éjjeli mulatóban táncol — négy hónapja már — s az ártatlanság liliomával ékes. Nem vagyunk mi szkeptikus emberek, de ugy-e bár a valószínűtlen történetek sem érdekelhetnek bennünket. Mi is tudunk annyit, hogy a moszkvai mulatóba vándorolt leányok a magyar határral együtt lilomországnak szimbolikus rubikonját is átlépték. S ha bele is nyugszunk e valószínűtlen jellemzésbe, még mindig kétséges az az áthatatosság, amely e leány alakját szinte vakító fényességűvé teszi s amely a moszkvai mulatókban nem szokott világitani.

Az egész mese ezért alapjában inkább bánt, mint megindít, mert hiányzik belőle a szuggeráló belső igazság. Pedig kár, mert az epizód-jelenetek egyik-másika pompás megfigyelésekkel gazdag s a mellékalakok megrajzolása sokszor sikerült. A pupos herceg s az ártatlan vengerka szerepe azonban mester kezére vall. Ezekért és ezek körül történik minden: A szinészi ötletek pazarsága elnyomja itt a lélektani lehetőségeket, de kiemeli a két alakot s megvilágitja a legkülönbözőbb szinkekkel. Ha nem is hiszünk bennük: játékkukat megértjük és méltányoljuk.

A két főalakot Harsányi Margit és Delli Lajos játsszák. Mindkettőjük játékán meglát-szott a gondosságra valló törekvés és az alapos tanulmány. Harsányi sok megindító és meleg hangot talált, hogy különös igazságait elhitesse velünk, Delli pedig szerencsésen éreztette egy torz emberi test hüvelyében otthonra lelt szép lélek fájdalmait. Jól esett látnunk, hogy mennyi diszkrét és finom eszköze van a hatás fokozására s milyen művészi érzékkel tud elmélyedni egy bizarr lélek szeszélyeinek analizésbe. Ezt a különös gonddal megrajzolt alakot emlékezetes módon alkotta meg. Művészi törekvése díszeszetére válik ugy neki magának,

mint az aradi szinháznak. Harsányinak is, Delliének is nagy sikere volt. Az epizód-szerepekben Rozsnyói Ilonka „főnöknő”-je, Bánházy Teréz Rostow-hercegnője, Várnai Jenő „hotelier”-je tűnt ki. Az előadást zenekaros ház-nézte végig.

Z. A.

Nem akar helyár-emelést a szinigazgató

— A szinház részleges renoválására. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A városi tanács ma délelőtt 10 órákor tartotta a holnapi közgyűlést előkészítő ülését, Kintzig János főispán elnöklésével. Kovács Vince kulturatanácsnok ismertette a szinház átalakítási tervét. Mint jelentette az Aradi Közlöny, a szinügyi bizottság tegnapi ülésében a szinháznak csak részleges kijavításait határozta el. Ez ellen most Szendrey Mihály szinigazgató, a várossal kötött szerződésére hivatkozva, óvást emelt. A szerződés egyik pontja szerint ugyanis a direktor csakis akkor emelheti a nézőtér helyárait, ha a szinházat teljesen átalakítják, vagy pláne új szinházat építenek. Az igazgató attól fél, hogy a közönség nem látogatja a szinházat, ha nem renoválják alaposan. Erre figyelmezteti most Szendrey Mihály beadványában a városi tanácsot.

A tanács azonban Varjassy Lajos polgármester indítványára kimondotta, hogy a részleges átalakításokat a mai lehetőségekhez képest korlátozták. A legszükségesebb javításokat elvégzik, ennél többet pedig a mai pénzügyi és beszerzési nehézségek között lehetetlen kívánni. Remélik, hogy Szendrey szinigazgató, aki iránt a városi tanács mindég jóakarattal volt, nem fog emiatt nehézségeket okozni. A központi fűtésre nézve a tanács kimondotta, hogy ha csak lehetséges, mégis megcsináltatják, dacára a mostani 100%-os áremelkedésnek. Ezt Kintzig János főispán felszólalása után határozta el a tanács, aki arra figyelmeztetett: nem lehet tudni, vajjon a közel jövőben, sőt a békekötés után is csökkenni, nem pedig emelkedni fognak-e még a beszerzendő anyagok árai. — A jegypénztár elhelyezésére vonatkozólag a mérnöki hivatal tudvalevőleg azt javasolta, hogy a foyerban építsenek egy bódét számára. A helyet a tanács a Krausz Paulin-féle üzlet kila-koltatását és a jegypénztárnak ott való elhelyezését fogja a holnapi közgyűlésnek javasolni.

* A szinház hírei. Az ember tragédiája. Madách remekműve szombaton kerül előadásra teljesen új betanulással. A fő vezető szerepekben K. Kápolnai Juliska, Kiss Miklós és Delli Lajos. — Ifjusági és népies előadás. Szombaton délután 3 órákor Gilbert pompás operettje, az Arany fécán van műsoron, a főszerepekben Horváth Mici, Járai Böske, Győző, Járai Sándor, Polgár Sándor, Kiss, Kertész stb. — A karzemélyzet jutalomjátéka. Napról-napra jobban domborodik annak a nagyszabású Modern Kabaret-estnek a műsora, amelyet a karzemélyzet jutalomjátékára tervez a társulat május 18-ára. Az egyes számok és magánjeleneteket most állítja össze a rendezőség. Csupa ujdonság, azonkívül Fal Leó pompás egyfelvonásos operettje, az „Édes öreg” van műsoron Horváth Mici, Kiffer L. és Rónával a főszerepben. — A Vengerkák nagyszabású ujdonság holnap és csütörtökön ismét szinre kerül.

* Legujabb könyvek kaphatók megvételre Kerpel Izsó könyvkereskedésében: Biró: Lila, Surányi: A trianoni pápa. Kacár: A király Lakatos: 2 regény. Biro: Don Juan. Moricz: Karak szultán. Herczeg: Arany hegedű. Kratika: Hangyaboly. Karinthy: Így láttatok. Drasche: Tűzpróba. Csathó: Ibolya. Crocker: A falu szépe. Eschtruth: Udvari levegő. Glyn: Ő tudja miért. Szemere: Két világ. stb. stb. Azonkívül igen sok német, francia és angol ujdonság. Fenti könyvek utánvétellel vidékre is küldhetők. Ugyan-e cég állandóan vásáro

is könyveket, egész könyvtárakat és bélyeggyűjteményeket.

7721

LEGUJABB.

Hjjel 2 órákor érkezett telefonjelentés.

Tovább tombol az arrasi csata.

Berlin. Ma délután hat óra tájban a földalatti vasut egy vonata, amely a Schönberg állomásáról jött az Alexander-Platz állomása előtt beleszaladt egy ott rendezés alatt álló vonatba. Az összeütközés igen heves volt. Harminc személy megsérült, kettő közülük súlyos.

Bern. A Temps jelenti Epernevől: Egy német repülőgépra éjszaka mintegy 50 robbanó és gyújtó bombát dobott a városra. Hat polgári személy meghalt és sok megsébesült.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Az Arras melletti csata tovább tombol. Amaz óriási vérvesztés után, amelyet a franciák legutóbb egy tizenhét kilométer szélességben kezdett tömegroham után május 6-án este Chemin de Dames magaslati vonal közepe ellen tett támadásuk alkalmával szenvedtek, május 7-ének estéig csak egyes frontszakaszokon robbantak fel nagyobb részlet harcok. Hartidese, Farnes és Laone között az ellenfél a reggeli órákban több ízben igyekezett áttörni vonalainkat. A Téli-hegy ellen is reggel több támadást intéztek, amelyeket azonban tüzéségi tüzzel feltartóztattunk. A támadások meghiúsultak, úgy, hogy a franciák a nap folyamán a Téli-hegy ellen irányuló támadásokat abbahagyták. Ott azonban egész napon át heves kézi harcok voltak.

Berlin. Az alkotmánybizottság indítványt fogadott el, amely megállapítja a képviselők azon jogát, hogy a képviselői hivatásuk teljesítésében megtagadják a tanuvallomást, bár a birodalmi igazságügyi hivatal államtitkára állást foglalt a javaslat ellen. A bizottság ezután megkezdte a birodalmi gyűlés választójog reformálásáról szóló jelentés és a női választójog behozataláról szóló, valamint a képviselői mandátumok meghosszabbítására vonatkozó indítványok tárgyalását.

Megalakult

a stockholmi iroda.

(A magyar szociálisták szerepe.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Stockholm. A nemzetközi iroda megtartotta alakuló ülését. Elnökké Brantingot, titkárrá Huysmanst választották. Május 15-ikétől az egyes nemzetek képviselői tartanak értekezletet. Remélik, hogy sikerül június 15-ikéig elsimítani az ellentéteket és a Stockholmban megjelent kiküldöttek összegyűlhetnek a döntő tanácskozásokra.

Budapestről telefonálja tudósítók: Egyik fővárosi estilap a következőket írja: Jó forrásból eredő svájci és hollandi értesülések szerint a semleges szociálista pártvezérek igen nagy bizalommal tekintenek a magyarországi szociáldemokraták stockholmi szereplése elé. Általános vélemény szerint a magyarországi szociálisták vannak elsősorban hivatva arra, hogy a német-francia és a német-angol ellentétek elsimitásának feladatát vállalják. Jól informált körök véleménye szerint a magyar kormány egyáltalán nem gördít akadályokat a szociáldemokrata-párt vezéreinek Stockholmba való elutazása elé. A kiküldöttek közül Weltner Jakab már a napokban elutazik, hogy Berlinben folytasson tanácskozásokat, míg a többi kiküldöttek a jövő héten kelnek utra, hogy kellő időben érkezessenek Stockholmba.

Felebbezés a telekértékadó javaslata ellen is.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város tanácsa ma Kintzig János főispán elnöklésével tartott ülésében foglalkozott az új városi jövedelmek terveivel, amelyeket a kidolgozó bizottság terjesztett a tanács elé, hogy a közgyűlés által megvalósíttassa. Erdekes, hogy a telekértékadó ellen, azok a polgárok, akik az adminisztráció formáival talán nincsenek tisztában, de a lényegét, az új terheket megértették, már most „felebbezést” adtak be.

A tanács ülésén Kovács Vince kulturatanácsnok jelentette, hogy az adókidolgozó bizottság a város jövedelmeinek szaporítására szükségesnek tartja a kulturpalota nagytermében városi mozinak létesítését. A számvevőség pontos, részletes költségvetést készített. 365 naphól 17-et kikapcsoltak hangversenyek számára. 68 ünnepnapról, 4 előadásunkint, 85 ezer koronát remélnek, 280 köznaptól pedig, 3 előadásunként, 257.000 koronát. Mozgóreklámtól 7000, ruhatárból 6960, színlapért 1000 korona bevételt remélnek. Ezzel szemben a kiadások: filmkölesönzésért 82.872, fűtés 9720, villamosáram 15.000, tűzbiztosítás 24.000 korona, gépjávitási költségek 18.000 korona, adó és bélyeg 16.000 korona, összesen 175.392 korona dologi kiadás. Személyi kiadások: igazgató fizetése: 8000 korona és 5 százalékos jövedelem részesedés, azaz mintegy 15 ezer korona. A kiadások összegét a bevételből levonva, a számvevőség 140.000 koronát kontemplál tiszta nyereségül. A tanács mindezeknek alapján azt az előterjesztést teszi a közgyűlésnek, hogy határozza el a saját kezelésében városi mozi létesítését a kulturpalota nagytermében és szakavatott, hozzájárító igazgató alkalmazásáról gondoskodják. Ezután Jegessy Károly dr. főügyész bemutatta a városi mozi igazgatójával kötendő szerződésnek tervezetét. Eszerint a városi mozi igazgatója nem köztisztviselő, hanem szerződéses viszonyban levő alkalmazott. Az állást pályázat, vagy meghívás útján töltik be a közgyűlés utólagos jóváhagyásával. Kintzig János főispán javaslatára az igazgatónak egy évi felmondást biztosítanak.

Következett a már meglévő három mozi vigalmi adójának felemelése. A szabályrendelet-tervezet úgy szól, hogy az ötvétezer koronáig terjedő bevételű mozi ezentúl 10 százalékos, hetvenötezer koronáig 15 százalékos és hetvenötezer koronán túl 20 százalékos községi adót fizessen mutatónyi díj címén. Kovács Vince kulturatanácsos bejelentette, hogy az aradi írók és művészek szabadtársulása beadványt intézett a törvényhatósági bizottsághoz, hogy a szépművészeti alkotásokra előirányzott összeget 2.000 koronára felemeljék. A tanács a beadványt támogatja. A kulturpalota felügyelő bizottságában Fábrián Lajos dr. halálával megüresedett helyre Kéhrer Károly aradi tanfelügyelőt jelölték ki. Szeged város tanácsa átiratot intézett, amelyben kéri, hogy az 6 mintájára Arad város indítson propagandát aziránt, hogy a nyári szünidőre a jómódu családok német birodalmi gyermekeket fogadjanak magukhoz. Kovács Vince kulturatanácsnok ezt az átiratot, tekintettel a mai viszonyokra, mellőzni javasolja. Kintzig János főispán és Lőcs Rezső helyettes-polgármester felszólalására azonban a tanács az átiratot mégis pártolól fogja a közgyűlésnek bemutatni.

Végül Bókényi Arisz id, az adóügyi tanácsnok helyettese jelentésében legutóbbjára maradt a tárgysorozatnak kétségtelenül legnagyobb horderejű pontja, amely előreláthatólag a hol-

napi közgyűlésen is sok felszólalás tárgyát fogja alkotni: az adókidolgozó bizottság javaslata a telekértékadónak behozatala iránt. Már is két felebbezés érkezett be ifj. Gál Pál és társaitól a javaslat ellen. Miután még csak javaslatról van szó, az a jogi forma, hogy felebbezés nem állhat meg, így tehát a tanács ifj. Gál Pál és társainak beadványát minden indokolás nélkül visszautasította és egyhangulag a telekértékadónak behozatala mellett foglalt állást. Ilyen értelemben fognak a holnapi közgyűlésen javaslatot tenni.

Hadiadót lehet fizetni az új hadikölcsönnel.

— Mindenki jegyezze a hatodik hadikölcsönt. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hosszan elhúzódó háború nagy pénzügyi követelményeket támasztván az államhatalommal szemben, a hadiszükségletek zavartalan ellátása céljából új hadikölcsön kibocsátása vált szükségessé. A hadviselés költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter ezúttal kizárólag 6%-kal kamatozó adómentes járadékkölcsönkötvényeket bocsát nyilvános aláírásra. A pénzügyminiszter tehát ez alkalommal is közvetlenül fordul a közönséghez.

Az aláírás időtartama 1917. május 12-től június 12-ig bezárólag terjed. Aláírási helyekül fognak szerepelni az összes állami pénztárak és adóhivatalok, a postatakarékpénztár és annak közvetítő helyeiül szolgáló összes postahivatalok, valamint az összes számottevő hazai pénzügyintézetek.

A kibocsátásra kerülő és 6%-kal kamatozó járadékkölcsön kötvényei 50, 100, 1000, 5000 és 10.000 koronás emiitekben fognak kiállítani.

Az aláírási ár.

A 6%-kal kamatozó járadékkölcsönkötvény kibocsátási ára tulajdonképpen 97 K 13 fillérral van számítva. De arra való tekintettel, hogy a járadékkölcsön kamatozása csak tolyó évi augusztus 1-én veszi kezdetét és a jegyzéstől 1917. augusztus 1-ig járó kamatok az aláírási árba be vannak számítva, a kötvény aláírási ára minden 100 korona névértékért a következő összegekben van megállapítva:

1. arra az esetre, ha az aláíráskor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik:
  - a) az 1917. évi május 22-től május 25-ig bezárólag történő aláírás esetén 96 K;
  - b) az 1917. évi május 25-ét követő időben 1917. évi június 12-éig bezárólag történő aláírás esetén 96 korona 40 fillér;

2. ha pedig az alább ismertetendő kedvezményes (részletekben történő) fizetési módozat vétetik igénybe, az aláírási határidő egész tartamára szörolólag 96 K 80 f-ben.

A hatodik hadikölcsön járadékkötvényei minden év február és augusztus 1-én lejáró felévi utólagos részletekben évi 6%-kal kamatoznak; az első szelvény 1918. évi február 1-én esedékes. Az aláírástól 1917. augusztus 1-ig járó kamatok az aláírási árba vannak beszámítva.

Az esetben, ha a 6%-os járadékkölcsönre aláírt összeg 100 koronát meg nem halad, az aláírás alkalmával az aláírt összeg egész ellenértéke befizetendő. A 6%-os járadékkölcsönre történő és 100 koronát meghaladó aláírásoknál ellenben a befizetés részletekben is teljesíthető. Ez esetben az aláírás alkalmával az aláírt össze-

szeg 10%-a biztosítékképpen letendő és pedig készpénzben vagy megfelelő értékpapírokban. A részletek pedig a következőképp fizetendőek:

- a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 június 26-ig,
- a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 július 7-ig,
- a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 július 17-ig,
- a jegyzett összeg ellenértékének 25%-a legkésőbb 1917 július 28-ig.

Az utolsó befizetés alkalmával az aláírási hely a letett biztosítékot elszámolja, illetőleg visszazandja.

A kölcsön felmondása.

A m. kir. pénzügyminiszterium a kibocsátandó 6%-os járadékkölcsönre vonatkozólag fenntartja magának azt a jogot, hogy előre közzéteendő három havi előzetes felmondás mellett, ezt a kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszatizethesse, azonban az esetleges felmondás 1922. augusztus 1-ét megelőző időre nem történhetik.

Betétek felhasználása.

A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél és más ily cégeknél 1914. augusztus hó 1. előtt betéti könyvre elhelyezett, egyébként e moratórium feloldó rendelkezésben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönre történő befizetések céljaira — önértékben a kikötött felmondási idő épségben tartása mellett — teljes összegükben igénybevehetőek.

Ezen általános szabály alól kivételt csak a román betörés által sújtott erdélyi megyékben működő pénzügyintézeteknél elhelyezett betétek képeznek; ezek a betétek a jegyzés céljaira egyáltalán nem vehetőek igénybe.

Azok, akik a befizetésekre pénzügyintézeti betétjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cének közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

A most kibocsátásra kerülő 6 százalékos járadékkötvények felhasználhatók lesznek az 1916. évi XXIX. t.-c. alapján követendő hadi nyereségadó fizetésére.

Kölcsönnyújtás kedvezményes kamatláb mellett.

A kibocsátandó kötvényekre az Osztrák-Magyar Bank és a M. kir. hadikölcsönpenztár a kötvényeknek kizárólagos leköltése (lombardirozása) mellett a névérték 75%-áig, a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon, tehát jelenleg 5%-os kamattal, nyújtanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi december 31-ig maradnak érvényben. A hatodik hadikölcsönnel egyébként is mindazok a kedvezmények biztosítva vannak, amelyek az ötödik hadikölcsönnel az aláírókat megillették. A nevezett két intézet ugyancsak a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatlábon nyújt náluk zálogul elfogadható értékpapírokra kölcsönt, ha a felveendő összeg igazoltan a jelen felhívás alapján aláírt összegek befizetésére szolgál. A meghosszabbított ily kölcsönök a mérsékelt kamatláb kedvezményében 1917. évi december 31-ig szintén részesülnek. A fenti befizetési határidő alatt folyósított és igazoltan a jegyzett összegre történő befizetés céljaira szolgáló kölcsönök után a fél kívánságára a mindenkori hivatalos váltóleszámitolási kamatláb helyett 1917. évi december 31-ig évi 5%-os állandó kamatláb biztosítottatik.

Ezenfelül az Osztrák-Magyar Bank és a M. kir. hadikölcsönpenztár a fent körülírt módozatok mellett azoknak, akik igazolják, hogy a jelen aláírási felhívásban foglalt befizetési határidők alatt az aláírásra bocsátott hadikölcsön jegyzése céljából más hitelintézetnél (bank, takarékpénztár, hitelszövetkezet stb.) vagy bankcégnél vettek fel kölcsönt, a kölcsön ama részének visszatizetésére, amely az ily irányu kö-

relem előterjesztésekor még igazoltan fennáll, évi 5%-os állandó kamatlábon fognak új kölcsönt nyújtani s ennek a kölcsönnek meghosszabbításánál is évi 5%-os állandó kamatlábat fognak alkalmazni; ez a kedvezmény is 1917. évi december 31-ig marad érvényben.

A kormány gondoskodni fog arról, hogy az Osztrák-Magyar Bank és a M. kir. hadikölcsönpénztár által a jelen pont értelmében 1917. évi december 31-ig nyújtott kedvezmények ezen idő eltelté után 1922. évi június 30-ig terjedő hatállyal a jegybank, vagy valamely más a kormány által kijelölendő intézet által nyújtásának.

A hatodik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzügyi kedvező helyzete, a háborút a végső döntés felé érlelő győzeimeink és annak világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem diadalmos befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétellel magánérdekeink mellett a közérdeket is hathatósan szolgálhatjuk; biztosítékai annak, hogy a hatodik hadikölcsön jegyzésének eredményében előreláthatólag még impozánsabban fog megnyilvánulni az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírási képessége, mint az előző hadikölcsönöknél.

VAROS ES MEGYE.

Mit tárgyal a holnapi közgyűlés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város törvényhatósági bizottsága holnap tartandó közgyűlésének programján rendkívül nagy horderejű kérdések foglalnak helyet. Ezekről lapunk más helyén részletesen írunk.

Itt jelentünk arról, hogy Lőcs Rezső h. polgármester, gazdasági tanácsnok a tanács mai előkészítő ülésén bemutatta az özv. Goldschmiedt Miksánéval kötött és immár jogerőre emelkedő holdanként 151 koronáért eladott városi villatelekről szóló szerződést, a melyet a holnapi közgyűlésnek kell jóváhagynia.

Javasolni fogják a közgyűlésnek, hogy a közúti vasut mult évi tiszta nyereségéből 50.000 koronát a város házipénztárába beszálittasson, valamint a bérletjegyek árát mér ékelten fölemeltesse, hogy amint ezt az Aradi Közlöny már megírta. A jegyek árát egységesen 20 és 30 fillerben állapítják meg, este 10 óra után pedig csak 30 filleres jegyek lesznek.

Javasolni fogják továbbá a közgyűlésnek az adóigazgató bizottság által tervbevetett világitási adónak elejtését.

Szerződése szerint a Villamosági r.-t.-nak e hó elsején a villamosáram egységárát 7 fillérről 6 fillérré kell leszállítania. Ez ellen a társaság felekezést adott be. A tanács a föllebezést a közgyűlés elé terjeszti, azzal a javaslatlalt, hogy utasítsa el.

A kövezési költségek felének a háztulajdonosokra való hártása ellen Varjassy Lajos polgármester emelt szót, mert azt igazságtalannak tartja. A javaslatot mellőzik.

A műtárgyműgyár létesítésének szükségét elvben kimondják és kérni fogják a közgyűlést, hataimazza meg a tanácsot a tárgyalások megkezdésére.

A város ingatlanainak felülbiztosításának kérdését levette a tanács a napirendről, mert nincs kellőleg előkészítve.

A népszámlálás eredménye Aradon. Most fejezték be Aradon a nép és állatszámilálást, a melynek eredményét Turay János írszámvevő helyettes a következőkben közli: Lakosok összes száma 21623 férfi és 34729 nő, továbbá 563 hadifogoly és 30 munkára kiadott polgári internált. Ezek közül saját földjének terméséből gabonaneműekkel el van látva összesen 2631 férfi és nő. A házi állatok száma Ara-

don: 278 csikó és 1321 ló, 724 borju és 1206 szarvasmarha, 2404 juh, 5224 malac és 3241 sertés. Vetési terület: be van vetve összesen 18434 magyar hold, ebből 6szi búzával 7386, tavaszival 49. Ószi rozssal 221, tavaszival 16, 6szi árpával 424, tavaszival 1388, zabbal 809 hold földterület van Aradon bevetve.

Folytatólagos sorrendje Arad sz. kir. város törvényhatósági-bizottságának 1917. évi május hó 9-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

45. A tanács jelentése Pankotán Sándorné nyugdíjilletményének utalványozása iránt. 46. A tanács bemutatja a tiszti ügyészség által Blau Jolán és társaitól megvett ingatlanra vonatkozólag megkötött adásvételi szerződést jóváhagyás céljából. 47. A tanács előterjesztése Tenczinger testvérek által emelt új épület községi adómentességének megadása iránt. 48. Ifj. Gaál Pál és társai, továbbá Néczin Mihály és társai felebezése, illetve tiltakozása a telekértékadó behozatala ellen.

Csak napokig élhet már Kerenszki.

— Szerbia és Montenegró egyesítése. —

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Genf. Az Havas-ügynökség jelenti Pétervárról: Haditanácsot szerveznek Péterváron, amely a birodalom katonai és politikai magatartását irányítja. A haditanács megalakításában a kormány már megállapodott a munkások és katonák tanácsával, amely 1875 szóval 125 ellenében fogadta el az új haditanács megalakítására tett indítványt.

Stockholm. Pétervárról jelentik: A zavargások a kormány engedékenysége ellenére sem multak el. Az izgalmat az okozta, hogy a kaszárnyákban mindentéle ürügy alatt elkezdtek kicserélni az ezredeket azzal a nyilvánvaló céllal, hogy Péterváron csakis a kormánnyal szemben teljesen engedékeny csapatok maradhatnak meg. Amikor ennek híre ment, nagy elkeseredés keletkezett. Lenin hívei teljes mértékben kihasználják a helyzetet. Zászlókkal járták be az utcákat és mindenütt hangos szóval hirdették, hogy az ideiglenes kormány megcsalja a munkásokat. Egyes frontrészekben a legfantasztikusabb hírek vannak forgalomban. Azt is beszélték, hogy a munkás és katonatanács minden tagját letartóztatták. Előre látható, hogy a zavarok meg fognak ismétlődni. Kerenszki igazságügymi-

niszter betegsége folytán a kormány nagyon nehéz helyzetben van. Az igazságügyminiszter az orvosok véleménye szerint csak napokig élhet. Moszkvából és más helyekről is érkeznek jelentések zavargásokról.

Zürich. Miljukov beszédet intézett a pétervári szerb követhoz. Az új orosz kormány nevében biztosította arról, hogy Szerbia mindent vissza fog kapni, a mi a multban az övé volt, sőt minden nemzeti igénye is kielégülést nyer. Európa érdekei megkövetelik, hogy a mostani nagy háborúból, mint szabad, nagy és egyesült Szerbia kerüljön ki, amely védőbástya lesz a germanizmus terjeszkedésével szemben.

London. A Reuter-ügynökség jelenti. Az entente a legközelebbi napokban közzé teszi Szerbiának és Montenegrónak egy állami egységbe való lépését. Radovic montenegrói miniszterelnök a montenegrói kormány és Pasios a szerbiai kormány nevében ünnepélyes nyilatkozatot fognak adni, amely szerint Montenegrót és Szerbiát egyesítik.

Stockholm. A Petropawlowszk nevű orosz páncélos cirkáló katonai bizottsága indítványozta, hogy hivatalosan töröljék el az összes címeket és a nemesi előneveket.

Ivánka Imre bűnpere

a Kurián.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Budapestről jelentik: Ivánka Imre országgyűlési képviselő és társainak marhaszóási bűnyűjét ma kezdte tárgyalni a királyi Kuria. A pozsonyi királyi törvényszék 1916. április 25-én kezdte meg ennek az ügynek tárgyalását és augusztus 25-én fejezte be. A törvényszék ítélete Ivánka Imrét és Rudnay Alajos bajmoki prépostot bűnösnek mondta ki a hadviselés érdekei ellen gondatlanságból elkövetett vétségben és Ivánka Imrét három évi fogházra és 10,000 korona pénzbüntetésre és Rudnay Alajos prépostot egy évi fogházra és 1800 korona pénzbüntetésre ítélte. Az szállított és alkalmazottak a hadsereg részére szállított marhákat az átadás előtt sóval megégették és aztán megittatták, hogy a marhák súlyát ezzel gyarapítsák. A bíróság tizenegy vádlottat a hadviselés érdekei ellen elkövetett bűntettben bűnösnek mondotta ki és kisebb-nagyobb büntetésre ítélte őket.

Az elítélt vádlottak közül Ivánka Imre, Szmétana Samu, Goldner Fülöp és Szmétana Dávid letartóztatásban vannak, Angel Dávid pedig lakásán őrizetben van.

A vádlottak az ítélet kihirdetése után semmisségi panaszt jelentettek be felmentésük, illetve ítéletük enyhítése érdekében, míg az ügyészség semmisségi panaszokat jelentett be az ítéletek szigorítása céljából. Így került az ügy a királyi Kuria elé, amelynek második büntető tanácsa ma délelőtt tíz órakor kezdte tárgyalni. A tárgyalást, amely napokig fog el tartani, Rohrer Miklós tanácselnök vezeti és az ügy előadója Dicsöffy Sándor. A koronaügyészséget Stápl Károly koronaügyész helyettes képviseli. A védők között vannak Vázsonyi Vilmos, Follák Illés, Baracs Marcel dr., Gál Jenő dr. és Csizmazia Endre dr. Először megkezdtek az ügy ismertetését a vádlottak sorrendjében. A bíróság előtt szereplő huszonkét vádlott közül csak tizenkilenc ügyében dönt a Kuria, mert az ügyész által bejelentett semmisségi panaszok egyik részét a koronaügyész visszavonta és azok az ítéletek jogerősek. Az előadó ismertette azt is, hogy azt a semmisségi panaszt, amelyet azért jelentett be a királyi ügyészség, mert Ivánka Imrét csak vétségben mondták ki bűnösnek, a koronaügyész szintén visszavonta.

Bizalom a kormány iránt. Nyiregyházáról jelentik: Szabolcsvármegye törvényhatósága ma tartott rendes havi közgyűlésén egyhangu-

örömmel vett tudomást, hogy a miniszterelnök öfelségétől oly javaslatok előterjesztésére kapott meghatalmazást a kormány részére, amely népjóléti és kulturális intézmények a háboru okozta nyomorúságot elhárítják és a nemzeti létért folytatott önvédelmi harc terheit hősiessé viselő állampolgárok politikai jogai tekintetében intézkedő 1913—14. törvényeknek, e törvény alapjának megtámadása nélkül való kiegészítését is megvalósítani lesznek hivatva. Kimondja továbbá a vármegye közönsége, hogy

a miniszterelnök jól ismert és már annyiszor kipróbált hazafias érzésébe vetett hit és e sulyos időben oly nagy erővel érvényesült személyével szemben táplált ragaszkodás és a kormány irányában viseltetett bizalom által indítva, megnyugvással várja a kormány javaslatait és bizton reméli, hogy a teendő intézkedések olyanok lesznek, amelyek helyes mederben való tartása a fejlődő Magyarország és ezzel különösen a nemzet gerincét képező magyarság érdekeit fogja szolgálni.

dolgoztak ki, amelyet jóváhagyás céljából az alkotmányozó gyűlés elé terjesztenek.

Az a nagytakarítás, amely a felfordulás után megkezdődött kiderítette azt is, hogy a bukott kormány csakugyan ellentorradalmat tervezett és azt minden részletében már ki is dolgozta, de az ideiglenes kormány idejében megtudta hiusítani. Miután mindazok a nagyhercegek, akik a forradalom idején Pétervárott voltak, nyomban jelentkeztek a dumában, és minthogy mást nem tehettek, elismerték az új kormányt, feltűnő volt az a hír amely néhány nappal ezelőtt került nyilvánosságra, hogy a cár nagynénjét, *Mária Pawlovna nagyhercegnőt Kislovodskban, a modern kaukázusi fűrdőbeiben letartóztatták, és pedig azért, mert mint a kormány előtt fekvő bizonyítékokból kitűnik, már a forradalom előtt titkos összeköttetésben állott Nikolajevics Miklós nagyherceggel, aki akkor a kaukázusi hadsereg főparancsnoka volt. II. Miklós cár röviddel leköszönése előtt, mint ismeretes, nagybátyját ismét az egész orosz hadsereg főparancsnokává nevezte ki, de a nagyhercegnő azt tanácsolta neki, hogy használja ki az alkalmat és ragadja magához a trónt „mert ő az egyetlen, aki képes lenne a monarchikus államformát Oroszországba állandósítani.“*

A cár leköszönése után nagybátyja is száműzetésbe ment, míg hivei mindenekelőtt Szasonov, Csebikin tábornokok és egyik legintimusabb barátja, Grekow ezredes és sok mások, Pétervárra voltak kénytelenek menni, ahol egy bíróság behatóan foglalkozik multjukkal és jövőjükkel. Eme vizsgáló bizottság előtt fekvő anyag, amely a régi uralom bűneit kutatja, rövid idő alatt olyan óriási tömeggé szaporodott, hogy a bizottság tagjainak a számát százötvenre kellett felemleni. Nemsokára megkezdődnek majd a tárgyalások és az első, akit a bíróság elé állítottak *Szuchomlinov* hadügyminiszter és felesége. Utána valószínűleg *Stürmer* volt miniszterelnök kerül sorra, akinek a feleségéről nemrég az a hír terjedt el, hogy öngyilkos lett. Ez nem igaz, hanem az történt, hogy *Stürmerné* egy napon névtelen levelet kapott, amely szerint a férjét tizenöt évi fegyházra ítélték. A 64 éves gyenge asszony annyira felizgult ezen, hogy elájult és míg szobalánya segítségért szaladt, megkísérelte, hogy borotvával elvágja ereit, de nem sikerült neki.

Kerenszki vizitje a cárnál.

— A cárevics különös kérdése. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. A National Zeitungnak jelentik Kopenhágából: Az angol lapok pétervári forrásból a következőket írják Kerenszki látogatásáról a carszkojeszelloi palotában:

— A cár még mindig teljesen közömbös minden eseménnyel szemben. Mikor Kerenszki a cárnénál jelentkezett, ez így szólt hozzá:

— Mit akar tőlem?

— Semmit — válaszolta Kerenszki — de azt hittem, hogy ön akar tőlem majd valamit.

— Semmit se akarok öntől Kerenszki ur — válaszolt a cárné és visszatért lakosztályába.

Alexej, a volt trónörökös Kerenszki elé ment és így szólt hozzá:

— Mondja meg nekem Kerenszki ur, minthogy ön jól ismeri Oroszország törvényeit, volt-e egyáltalában az apámnak joga, hogy az én örökségemmel rendelkezék?

— A törvény szerint ezt nem tehettem — felelte Kerenszki.

— Köszönöm! Csak ezt akartam kérdezni öntől — mondotta a fiatal nagyherceg.

Miután volt uralkodóját meglátogatta az igazságügyminiszter, *Wirobow* asszony szobáiba lépett, akit azonnal eltávolított lakásából és megparancsolta, hogy tiltsák el az érintkezést a palota többi lakóival. Másnap pedig elszállíttatta a hölgyet Pétervárra és a Péter-Pál erődbe záratta. *Wirobow* asszony ugyanis Rasputinnak fanatikus hive volt és ő segédkezett a cárnénak, hogy a csodaszerzetes hulláját csendben Carszkoje-Szelloba hozathassa és ott a palota közvetlen közelében elkészített sírboltban elhelyezzék. Mint most megállapították, már el volt rendelve, hogy Rasputin sírja fölött kápolnát építenek, mert azt hitték, hogy rövid idővel szentté nyilváníthatják a csodaembert.

A forradalom kitörésekor annak a miliciának, amely a carszkoje-szelloi palota őrséget felváltotta, természetesen fontosabb dolga volt, minthogy Rasputinnal törődjék. Azonban mégsem mulasztotta el, hogy hivatalnok beavatkozása elkerülése céljából erősen őriztesse a szerzetes sírját. Néhány nap múlva azután az a parancs érkezett Pétervárról, hogy a gondosan bebalzsamozott hullát távolítsák el a sírboltból és vigyék Pétervárra. Ez meg is történt. A szállítást megelőző vizsgálatnál a szerzetes szakála alatt egy szent képet találtak, amelynek hátára a volt cárné és leányai ráírták nevüket. A kép bal sarkában 1916. december 11. dátumot találtak, míg jobb sarkán *Wirobow* asszony nevét lehetett olvasni. A szent képet a cárné az említett napon Nowgorodban kapta s állítólag az volt a célja, hogy Rasputinnak adja. Jellemző, hogy az egész kép nem ér öt fillért és valószínűleg valamelyik paraszt nyújtotta át a cárnénak, aki azért fogadta el,

mert mindig abban a tévhitben élt, hogy őt a parasztlak szeretik.

Pétervárott kiadták azt a parancsot, hogy Rasputin holttestét úgy kell eltemetni, hogy soha többé azt senki meg ne találhassa. Mint-hogy ilyen helyre nem akadtak Pétervár környékén, elhatározták, hogy elégetik a holttestet. Azt beszélik, hogy akiket ezzel a feladattal megbíztak, annyira lelkiismeretesen tettek eleget ennek, hogy Rasputin poraiból sem maradt egy szemnyi.

Amikor az udvar eljátszotta szerepét, abban a pillanatban, mikor a cár aláírta a lemondási okmányt, az uralkodó család sorsa még nem volt elintézve, sőt igen nagy nehézségek támadtak. Az ugynevezett udvari miniszterium ugyanis, amelynek egyik osztálya a cár ingatlanait, földbirtokait, bányáit kezeli, alig tud elszámolni, már pedig az ideiglenes kormány a cári család bűneit keresve, pontos számadatokat követel. Ez a miniszterium a cár bevételeit ennek ugynevezett titkos kabinetjébe utalta be és itt sem találtak pontos könyvvezetést, valószínűleg azért nem, mert a cár privát számadásai véleménye szerint nem tartoznak a nyilvánosság elé. A kormány azonban ezt a titkos kabinetet egyszerűen állami hivattalá változtatta át és vezetésére bizottságot küldött ki, amelynek azt a kényes feladatot adta, hogy ennek az intézménynek viszonyait lehetőleg tisztázza.

A legutóbbi megállapítása szerint a cár titkos kabinetjébe 1916-óta az állampénztár tizenhat millió rubelt fizetett be kárpótlásul azokért a földekért, amelyeket a cár a parasztlak közt osztott szét. Emellett a titkos kabinet még a forradalom kitörése idején is óriási földterületeknek volt az ura.

Miután a cári család tagjait Carszkoje-Szelloba internálták, szükségessé vált, hogy meghatározzák életmódjukat és az ezzel járó kiadásokat és már ezért is revidálni kellett a titkos kabinet könyvvezetését. Kitént ez alkalmal, hogy a cári család költségvetése 1916-ra egymillió hatszázezer rubelre rugott, de ebbe nincs beleszámítva az a kétszázötvenezer rubel, amelyet a cár magánhasználatára ad ki és az a százötvenezer rubel, amelyet elajándékozni szokott. A cárné szükségletét kétszázézer, a trónörökösét száznégyezer, egy-egy nagyhercegnőt nyolevanezer, összesen tehát egymillió harminchéromezer ötszáz rubelre tették. Nem csoda tehát, ha a cári család tagjai tekintélyes összegekért vásárolhattak állampapírokat. A megejtett számadások szerint a cár öt gyermekének nevén összesen huszonnégy millió rubel értékű állampapír van különböző bankoknál elhelyezve.

Minden ellenkező hiralással szemben egyelőre az a tény, hogy a cár és családtagjainak magánvagyonát nem bántják, de a család életszükségletének fentartására civillistát

TANÚGY.

Az aradi leánygimnázium.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradnak régi vágya fog ez év szeptemberében valószínűleg valóra válni. Leánygimnáziumot kap, amelyre régóta jogosan igényt tartott s a melynek megadását mind ez ideig érthetetlen okok hátráltatták. A leánygimnáziumok és felső leány iskolák számára kiadott miniszteri rendelet több olyan pontot és utasítást tartalmazott, amelynek teljesítésével Arad jogosan remélhette, hogy a leánygimnáziumot már a mult szeptemberben megnyithatja.

Az Aradhoz legközelebb fekvő nagy városok közül nem egy már az elmúlt tanévben megnyitotta a gimnáziumi osztályokat: Aradra azonban csak most került a sor. Amint illetékes forrásból értesülünk, a kultuszminiszter el fogadta azokat a proposíciókat, melyeket ez ügygyel kapcsolatosan — a városi tanács annak idején felterjesztett. A kultuszminiszter kívánsága ugyanis az volt, hogy a város vállaljon garanciát arra nézve, hogy amint alkalom, mód és lehetőség kínálkozik a leánygimnázium céljaira épületet emel. Addig is, míg az megtörténhetnék: gondoskezik a gimnázium

is osztályok megfelelő elhelyezéséről s megfelelő tanerők alkalmazásáról.

A miniszternek ezeket a feltételeit a városi tanács is elfogadta, s ebben az irányban felterjesztést is intézett. Mint értesülünk, a kultuszminiszteriumban meg van a hajlandóság az aradi leánygimnázium megnyitására és elfogadják Arad város felterjesztését. A döntés már a legközelebb megérkezik és ez reményleni engedi, hogy a vajdó kérdés végre közmegelegedésre megoldást nyer. Egyelőre természetesen ideiglenes épületben húzódnék meg a gimnázium, miután a háborus viszonyok nagyszabású építkezést lehetetlenné tesznek. Eddigi tervek szerint a Kazinczy-utcai polgári fiúiskolában nyílnék meg a leánygimnázium V-ik osztálya.

Ennek semmi akadály nem áll útjában, mert a felsőbb leányiskola — mellyel a leánygimnázium természetes kapcsolatban lesz — elegendő és megfelelő képesítésű tanerővel rendelkezik. Csupán egy tanerőre lesz szükség: egy latin nyelvet tanító tanárra, akinek az állását azonban szeptemberben még nem töltik be. A háboru ideje alatt valamelyik aradi középiskolának latin tanárai közül fog egy óradó tanárként bejárni az intézetbe s a latin oktatást tisztét elvégezni.

Tejinség idején.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kis munkától megviselt asszony szaporán rójja sz utcát. Mosolyog az arca: kezében visz egy bögre friss jóízű tejet. Egy pillanatra megáll, szembe találkozik egy asszony ismerősével s boldogan mutatja neki a fehér jóillatu tejet:

— Viszem a kicsinek! Szegény oly ritkán jut egy kis tejecskéhez. Tudja lelkem, ha a lelkem kivetem, a lábom eljár, akkor se tudok szerezni. Most véletlenül megemberelt egy nagysága, akinél mostam. Viszem haza a drágának. Még csak három éves és egy hónap óta színt se látta a tejnek...

Az utcán bosnyák katonák masíroznak. Atvonulnak Aradon. Az Andrássy-téren teszeszen haladnak át — épen a két asszony előtt mennek — midőn az egyik hirtelen meginog s mint egy zsák lezuhan a járda szélén — épen a két beszélgető szegény asszony előtt.

— Jézusom! mi történt?

Az őrmester a csapat vezetője odasiet. A szegény bosnyák katona tehetetlenül fekszik ott, mint egy fadarab. Meghalt-e? Nem-e?

— Nem, nem halt meg, kiált az asszony. Megmozdult, él...

— Hozzanak azonnal vizet! Parancsolja az őrmester.

Tizen is szaladnak, üzletbe, udvarba... Eltelik egy perc, két perc, három perc, egy örökkévalóság, a szegény bosnyák katona fekszik mint a holt... talán felébredne, visszajönne a tulvilágról, ha hirtelen egy korty víz érintené az ajkát, a homlokát, az arcát.

Még sincs víz!

A szegény kis asszony lehajlik a beteghez, összeszorított száját felnyitja s a tejet, a kis fia számára koldult, rég nem látott tejet oda esöpögteti a nagy beteg katona szájába s szorongva lesi: rebben-e a szeme, visszatér-e a vér az arcába s boldog, amint látja, hogy a drága orvosság használt...

Nem egyedül való a biblia izgalmas samaritánusáról való történet. Vajjon volt-e annak is kis fia?

Zsir készítés — buzából.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Berlinből jelentik: Hogy a német találetkönyvség minden akadályt le tud győzni, annak bizonyítéka, hogy ezentul zsirt és fehérjét fognak előállítani gabonából. A technikának sikerült legújabbán a gabonaszem csiráját, amelynek összetétele hasonlít a tyuktojáséhoz, kiválasztani. Valamennyi nagyobb malom bevezette a csiramentesítést. Ezeket a csirákat a hadi élelmezési hivatal engedélyével olajjá és fehérjévé dolgozzák és használható asztali olajat és margarinnak való nyers anyagot készítenek belőle. Az ilyen módon nyert fehérjének három és félszer nagyobb tápláló ereje van, mint a husnak. Egy gramm pótol belőle egy tyuktojást.

Az ideai rozs és buza termés csaknem egészét, és az árpa és a zabot részben így fogják feldolgozni. A csirátlanítás nem csökkenti a ki termelendő lisztmennyiséget, sőt megjavítja azt, mivel a benne levő zsirsavakat, amelyek kesenyéssé, dohossá teszik, eltünteti. Egy vasuti kócsi tengeriből öt mázsa margarinnak való nyersanyagot lehet nyerni.

H I R E K.

Károly király jogyzése a hadikölcsönre

(Az uralkodó távirata a pénzügyminiszterhez.)

Budapestről jelentik: A király ma a következő táviratot intézte Teleszky János pénzügyminiszterhez:

— A hatodik hadikölcsön előmunkálataira vonatkozó jelentését tudomásul veszem. Halával gondolok az eddigi hadikölcsönöknél a lakosság összes rétegeinek rendkívüli teljesítményeire és annak a reményemnek adok kifejezést, hogy a magyarországi tüke és megtakarítások felett rendelkezők a háboru szerencsés befejezésére különösen fontos mostani időben újabb teljes mértékű bizonyítékát fogják szolgáltatni törhetetlen anyagi erőnknek és hajthatatlan elhatározásunknak. *En tizenketmilliót jegyzek a hatodik magyar hadikölcsönre. Károly, s. k.*

A király hasonló táviratot küldött az osztrák pénzügyminiszternek is és az osztrák hadikölcsönre szintén tizenketmillió koronát jegyzett.

Az 500 koronás aradi öltöny.

— A többi szabok tiltakozása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Élénk érdeklődést keltett az Aradi Közlöny mai számában megjelent ama cikk, amely szóvá tette, hogy egy aradi ismert szabó cég 500 koronát kért egy öltözet nyári ruha készítéséért. A közönség körében nagy visszataszítást keltett ennek az árdrágító elveket valló uri szabónak különös eljárása és önkénytelenül összehasonlításokat tettek a többi aradi szabómesterek által felszámított árak között.

Több aradi uri szabó is fordult hozzánk ma panaszos levéllel. Kijelentették, hogy az aradi szabók között kartell nincs és maguk is felháborodva tiltakoztak az olyan üzleti elvek ellen, amelyek eddig ismeretlenek voltak az aradi kereskedelmi és ipari körökben. Leveleikben hangsúlyozzák, hogy az 500 koronás árt ők is hallatlanul merésznek és túlzottnak tartják, mert Aradon 250-300 koronáért jó kelmeből is lehet ruhát csinálni.

A Jakabffy és Társa cég hozzánk küldött hosszabb nyilatkozatában annak közlését kéri, hogy a városi munkákra kétszer tartottak ár lejtést és az első alkalommal több ajánlat is volt, de a cégé volt a legszolidabb. A mai nehéz viszonyok ellenére csak azért vállalták a haszonnal alig járó munkát, mert régi szállítói a városnak.

— **A királyné születésnapja.** Ofelsége Zita királyné születésnapja alkalmából, folyó hó 9-én, az összes aradi templomokban ünnepélyes istentisztelet lesz reggel 8, 9 és 10 órákor. Varjassy Lajos polgármester intézkedésére minden istentiszteleten egy-két tisztviselő fogja a várost képviselni. 11 órákor pedig a római katolikus templomban a főispán és polgármester vezetésével a tanács összes tagjai résztvesznek a nagymisén, amelyet Monay Ferenc dr. plébános háziőnök celebrál. A várt templomban kilenc órákor lesz az istentisztelet, amelyen a polgárság is résztvehet.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma este a katonaság zenés körmenetet rendezett a királyné születésnapjának tiszteletére, amely holnap lesz. A közönség nem tudta, hogy miről van szó és szüntelenül zaklatta a szerkesztősegeket, mert igen sokan azt hitték, hogy meg van a béke.

— **Regens Lengyelország élén.** Varsóból jelentik: A lengyel nemzeti tanács elfogadta Stromszkynak, a tanács tagjának azt az indítványát, hogy a lengyel nemzeti tanács szükségessé tartja, hogy a lehető legrövidebb idő alatt régenszt hívjanak meg. A régens dolga lesz megalakítani a kormányt és összehívni a tartománygyűlést, amelyek után meg kellene határozni a lengyel állam végleges formáját. Azokat az indítványokat, hogy ideiglenes régenszt hívjanak meg és azt, amely a közírtaság megalapítását indítványozta és amely egy diktátor kinevezését szorgalmazta, valamennyi szavazattal három ellenében elvetették. A nemzeti tanács elnökevé Cartoriszky herceget választották meg.

— **Kína részvétele a háboruban.** Bécsből jelentik. A Frankfurter Zeitung jelentése szerint Kinának a háboruban való részvétele elhatározott dolog és hogy késik a hadüzenettel, ennek az a magyarázata, hogy a kínai kormány még nem állapodott meg abban a tekintetben, hogy Amerika mintájára vegyen-e részt a háboruban, vagy pedig teljesen csatlakozzék-e az ententéhez.

— **Temetés.** Havas Sándor 1916. év febr. 25-én élete tavaszán elhunyt nevelt leánya Juliska holttestét Debrecenből Aradra hozatta és e hó 10-én, csütörtök d. u. 3 órákor az aradi izr. sirkert halottasházából helyezik örök nyugvóhelyére.

— **Betörés.** Ma reggel a Burza Testvérek aradi vaskereskedő cég tulajdonosa feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik ma éjjel a cég Boros Béni-téren lévő üzletébe betörték. A betörők az udvar felől nyitották fel az üzletet és onnan több gépsziját vittek el négyezer korona értékben. A rendőrség a betörőket keresi.

— **Tej razzia.** Ma reggel megismételték a tejrazzia Aradon. A razzia Ujaradon kezdtek meg. Bernáth Jenő dr. hatósági vegyész korán reggel az ujaradi szolgabírósg közbenjöttével végig vizsgálta az ujaradi piacra behozott tejet. Mintegy hatvan tejvizsgálat volt, melyből harmincegyet gyanusnak találtak és ezeket mintázták. A Károlyi-hidnál Nyáry László rendőrtiszt tartóztatta fel a tejárusokat, akik az aradi piac felé tartottak. Bernáth Jenő dr. három kola tejet hamisnak találta s ezek ellen megindítja az eljárást.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Pétervár lakossága menekül a kitörő forradalom elől.

Stockholm. Pétervári jelentések szerint az ideiglenes kormány és katonák és munkások tanácsa közt nem kompromisszum, hanem csak fegyverszünet jött létre. A tanács több feltételt szabott a kormánynak, amelyekre máig kell választ kapnia, mert a fegyverszünet alatt a tüntetések szünetelnek.

A tanács tudomásul vette a frontról visszaérkezett Gueskow hadügyminiszter jelentését, hogy 76 tábornokot elmozdított, 35-öt az északi fronton, 41-et a nyugatin. A déli fronton nem történt elbocsátás, mert Brussilow vonakodott politikai okokból tábornokait nyugdíjra küldeni.

Stockholm. Odesszában az entente mellett nagy tüntetéseket rendeztek. Kisnevben véres pogromok voltak.

Frankfurt. Stockholmi jelentések szerint Pétervárott az idegesség folyton növekszik. A munkások nagy része sztrájkol, a polgárságot a Lenin által mindjobban szított és egyre nagyobb hullámokat verő forradalmi békemozgalmak nyugtalanítja. A vonatok zsúfolva vannak a fővárosból menekülővel. A katonák tömegesen

jönnek vissza a frontról és követelik a rögzített békekötést. Pétervárott minden napra várják a forradalom kitörését. A kormány előkészületeket tesz, hogy Moszkába költözködjék. Miljukov ellen óriási tömegek tüntetnek.

Bécs. Az osztrák képviselőház 516 mandátuma közül ezidőszerint csak 481 van betöltve. Sok képviselő jelenhetik meg majd a Reichsrath ülésén. Két képviselő orosz togló, három Oroszországban van internálva, egy az oroszok által megszállt területen tartózkodik, öt ellenséges országba szökött, több képviselő pedig más okok miatt nem lehet jelen az üléseken.

Washington. Wilson szigorú intézkedést készül tenni, hogy megakadályozza Amerikából Hollandián és Skandinávián át való élelmiszer szállítást Németországba.

Washington. A Reuter-ügynökség jelenti: A szenátus öt óra hosszat tartó titkos ülés után vetette a kémkedési törvényjavaslatra vonatkozó benyújtott módosítást, amely szerint az elnök a kiviteli tilalmat csak akkor bocsájthatja ki, ha az amerikai terményeket ellenséges államokban helyeznek el. Wilson elnök is a módosítás ellen foglalt állást.

— **A gáji lóvonat.** (Panaszos levél.) Kaptuk a következő sorokat: Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Az a körülmény, hogy ön már nagyon sokszor felkarolta a közügyeket b. lapjában, bátorít fel egy kéréssel fordulni Önhöz. Kérem, szíveskedjen közölni b. lapjában alábbi levelemt: A gáji lóvasutról van szó, mely az utóbbi hetek alatt botrányosan közlekedik, illetve nem közlekedik. A gáji lóvonatnak minden órában egyszer kell mennie, mostanában azonban oly gyatra lovak vannak, melyeket nem lovaknak, még csak „gebék“-nek sem, hanem csontvázaknak lehetne nevezni. Anyi erejük nincsen, hogy — az állandóan zsutolt — lóvonatot huzni bírják és így legtöbbször a fél uton kidülnék. Ezeket a szegény állatokat folyton ütlegelik, de mégsem bírnak menni. Én hivatalnoknő vagyok és pontosan délelőtt 9 órára irodában kellennem, de a 8 órai lovonattal, mellyel ezelőtt rendszeren 9-re hivatalban voltam, most legjobb esetben fél 10 órára érek be és ezt is csak úgy érem el, ha a fele uton leszálok és a lóvonatot jóval magam mögött hagyva, előre sietek. Ezelőtt úgy hittem és tudtam, hogy az állatkinzásért súlyos pénzbüntetés jár, de most nem értem, hogyan büntethetik a magán embereket, mikor maga a város jár elől rossz példával? Már többször kértük, hogy segítsenek ezen az állapotokon, hiszen most, amikor a városban már mozdony jár, a gáji vonatra is adhatnak egyet. A hiányzó váltót egy kis jóakarattal meg lehetne maximum egy hét alatt csináltatni. A tarthatatlan állapot nem javítottak semmit. Ugyilátszik elég, ha a bérletek ára befolyik a pénztárba, a többi már mellékes dolog. s a bérlettel a zsebünkben szépen gyalogolunk. A szerkesztő urnak hálás köszönetet mond előre, a többi bérlet nevében is: Egy hivatalnoknő.

— **Ebzárlat.** Egy előfordult veszettségű eset következtében Grsén Nándor főkapitány elrendelte, hogy Arad város területén lévő összes

kutyák folyó évi május hó 6-tól számított 90 napig állandóan kötve tartassanak, vagy pedig harapás elleni biztos szájkosárral ellátva pórzon vezettessenek.

— **Ertesítés.** Klein Miksa dr. ügyvéd Battonyán, iródját megnyitotta.

— **Birtokosero.** Ardelean Jánosné Stefa Helén eladta a Mikes Kelemen-utca 8—10. sz. házat 22000 koronáért Steiner Jakab és nejeinek. — Simandán Tódor eladta a Mikes Kelemen-utca 42. sz. házat neje Kovács Rozáliának. — Löwenstein Lajos eladta az Óvár-utca 5. sz. házat 24000 koronáért Gottlieb Adolf és nejeinek. — Kiss Arnoldné és titádonos társai eladták a Varjassy Lajos-utca 158. sz. házat 10150 koronáért Nemzovszki József és nejeinek. — Kaupert János és neje eladták ingatlanukat 5300 koronáért Klein Rádoilné Kohn Malvinnak. — Kiss András és neje eladták a Lenel-utca 4. sz. házat 8000 koronáért Huszti István és nejeinek. — Kövér Ferenc és neje ajándékba adták a Batthyányi-utca 7. sz. házat Telmányi Emil és nejeinek. — Özv. dr. Hósz Mihályné eladta a Kapa-utca 45/b. sz. sz. házat 32,000 koronáért Stiaszny József és nejeinek. — Özv. Király Gyuláné eladta a Könyök-utca 4. sz. házat 60,000 koronáért Venter Viktóriának. — Szabó György és neje eladták a Purgly Lajosné-utca 166. sz. házat 18000 koronáért Földényi Mihály és nejeinek. — Mészáros István eladta az Illés-utca 86/c. sz. házat 9800 koronáért Wolf Ede és nejeinek. — Bogsán Károly és Bogdán István eladták a Kossuth-utca 20. sz. házat 22000 koronáért Mészáros János és nejeinek. — Messer Jakabné Kautmann Hermína eladta a Szent Péter-tér 7. sz. házat 245000 koronáért Németh Jánosnak. — Bárány Pál és tulajdonos társai eladták a Sárosy-utca 5. sz. házat 41000 koronáért Bruckner Sándornak. — Victória takerék- és hitelintézet eladta a Munkácsy Mihály-utca 5. sz. házat 30000 koronáért Szandrik Károlyné Kubiss Irmának és a Munkácsy Mihály-utca 4. sz. házat 52000 koronáért Porozán Lajos és nejeinek.

— **T. olvasóink figyelmét felhívjuk** Baróc és Társa cég lapunk mai számában megjelent „Dob” szappanpótló hirdetésére. 3009

Berliniek egy heti élelme.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlinben erre a hétre a következő élelmiszeradagokat kapja a lakosság:

1600 gramm kenyeret, 500 gramm húst (Ebből 250 grammot mérsékelt áron, városi husjegy ellenében). 5 font burgonyát, 50 gramm vaját és 80 gramm margarint, 3 tojást. Ezt egyenlően, Berlin minden városrészében osztják ki. A munkásnegyedekben ezenkívül még a következő hatósági élelmiszereket adják ki:

Wilmersdorf:

375 gramm cukor, vagy egy csomag sacharin (ára 25 fillér), 50 gr. szárított zöldség (18 fillér), 5 leves kocka (20 fillér), 90 gr. gyöngyságó (16 fillér), 100 gr. tésztanemű (10 fillér), 3 darab Maggi-kocka (30 fillér), félfont hering (65 fillér) vagy 100 gr. buzadara, vagy 200 gr. árpadara. Továbbá friss és füstölt hal és kocsonyázott hal.

Steglitz:

100 gr. gyümölcsiz, vagy mesterséges méz, 40 gr. gyöngyságó, 50 gr. leveskocka, továbbá halkonzerv és paprika, amennyire a készletek megengedik.

Friedenan:

2 hering, savanyu uborka, só, szárított főzelék, ételolaj, kelkáposzta, husleves dobozban, egy negyed font füstölt nyelv egy font burgonya helyettesítésére.

Treptow:

250 gram zabkása (ára 22 fillér), 125 gr gyümölcsiz (24 fillér), saláta egy font szárított főzelék helyett (40 fillér), vegyes főzelék és sárgarépa (1 korona 35 fillér), savanyu uborka, 50 gr. ételolaj, savanyított répa (20 fillér), leveskocka (4 fillér) és halkocsonya, egy negyed font szárított hal és legfeljebb 4 font édes vízi hal.

MOZGÓKÉP SZÍNHÁZ.

A főfelé zű'16k.

Az Arany-sorozat legújabb filmje az Apollóban.

Arad mozibajáró közönsége még hatása alatt áll Henry Bataille filmre alkalmazott drámajának, A nászindulónak, amellyel az Apollószínház az Arany-sorozat második ciklusát vezette be a színház igazgatósága már a sorozat második filmjének a bemutatását jelenti be. A főfelé zű'16k a címe a legújabb Arany-sorozat filmjének. Ebben is a főszerepet az oly gyorsan népszerűvé vált amerikai színész, Warvick Róbert játssza.

A dráma grandiózus rendezése méltóan sorakozik az Arany-sorozat már eddig bemutatott szedületek méretű filmjeihez. A mese-szövege fokozottabb figyelemre számíthat.

John és Frank egyszerre udvarolnak Dorothy-nak, aki egy amerikai kis város legszebb leánya, a leány inkább vonzódik Frankhoz, akinek felesége lesz. John ezért engesztelhetetlen haragra támad fivére iránt, aki ellen felelmes bosszút esküszik. A sors megirigyl a fiatalok boldogságát és amikor a forró szerelem első virága fakad, az asszony életével fizet a gyermek életéért. Hosszu esztendők mulnak el. Frank egyetlen gyermeke, Fred boldog házasságban el hitvesével, Marionnal. — John pedig fáradhatatlan lapzsisággal nagy vagyont gyűjtött és elhalt fivére iránti gyűlöletét most már a fiával érezteti. Mikor azonban látja, hogy hasztalan minden erőlködése és a fiatal embert nem tudja a becsület utjaról, letériteni, elhatározza, hogy egy egészen különös módon fogja tönkretenni Fred életét. Végrendeletében minden vagyonát reá hagyja, mert azt akarja, hogy a hirtelen gazdagság elkápráztassa és elvakítsa Fredet, azt akarja, hogy felfelé zűlljön és a jólét legyen a végzete. Az egykori rajzoló és felesége megismerkednek a gazdagság kábitó örömeivel. A léha élet meggyilkolja a hit-

Világszerte sikertelenül utánozzák a világhírű Szt.-István Duplamaláta gyógysört.

Kapható eredeti gyári töltésben minden jobb fűszerüzletben, kávéházban és vendéglőben, ugyszintén **OPPENHEIMER és SCHWARTZ, a Kőbányai Polgári Serfőző r. t. főraktárában** Arad, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 665. 301

vestársak boldogságát. A felfelé zülles végzet-szerűen ránehezedik életükre s a legteljesebb és legsötétebb lelki nyomor lesz osztályrészük. Csak gyermekük betegágyánál találunk ismét egymásra. Egy szomorú pompában elviharzott múlt van mögöttük, de előttük áll a küzdőmekkel teljes boldog jövő...

* **Mindenható erő.** (Szociális dráma az Urániában.) A Messter gyár rendkívül érdekes attrakciót készített legutóbb. Egy szociális tárgy munkádráma jelenik meg filmen, melyben Werner Krafft az üzemvezető története vagyona leírva. A kitűnő üzemvezető új találmányt hoz, és ez annyira megtetszik főnökének, hogy társul fogadja. Azonban a siker tépőpontján a nő is belejátszik a történetbe, aminek azután az a következménye, hogy minden törekvés dugába dől, minden tudás, minden szorgalom hiábavalónak bizonyul. Sőt bűnös merényletek egész sorozata üldözi a derék fel-találót, amíg végre érvényesülni tud. Erő és szépség. A technika megannyi vívmányainak előkelő csoportosítása teszi értékesé a képet, melyben a Messter gyár elsőrangú művészeket szerepeltet úgy, hogy teljesen tökéleteset és szépet lapunk — **Bródy Sándor: "Hófehérke"** a Nemzeti Színház nagy sikert aratott asziműve, legközelebb az Urániában. 5

SZERKESZTOI UZENETEK.

K. J. (o. l. E. L.) Legszebb erény az őszinteség. Ha anyagi szempontból nem tud megfelelni a kérője igényeinek, azt mondja meg kellő időben, még mielőtt súlyos komplikációk származhatnának az ügyből.

F. I. Az elhullott állatok bőrének feldolgozására a kereskedelmi miniszter adhat engedélyt az elhullott állat tulajdonosának. Meg kell nevezni, hogy melyik tímármesterrel akarja a bőrt kidolgoztatni és milyen célra akarja azt felhasználni? Ha a bőr valamely gazdaság tulajdonosáé, akkor közölni, hogy milyen terjedelmű a gazdaság?

Egy régi előfizető. Ilyen kérdésekre csak igazolt előfizetőnek adunk felvilágosítást.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Arad, 1917 évi május hó 9-én, szombán:
A) **Vengerkák.** A) **Berlet.**
Színjáték.

Közdete 7 órakor.

A szerkesztőszert lelei:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi május hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny“-re.

Előfizetési árak

helyben és vidéken:

Egész évre . . . . . 86 K.
Fél évre . . . . . 43 „
Negyed évre . . . . . 9 kor.
Egy hónap . . . . . 2 „
Tessék mutatványsszámot kérni.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékekért nem vállalunk felelősséget)

Havas Sándor és családja tudatják, hogy az 1916. év február 25-én élete tavaszán elhunyt szeretett nevelt leányuk

Juliska

holttestét Debrecenből Aradra hozatták és e hó 10-én, esütörtök d. u. 8 órakor az aradi izr. sírkert halottaházából helyezik örök nyugvóhelyére.

Minden külön értesítés helyett. 3029

özv. **Almási T. Pálné** szül. **Geller Jolán** úgy a maga, valamint gyermekei, neskülönben számos rokon, ismerős és jóbarátok nevében mélyen megtört szívvel tudatja a felejthetetlen jó férj, leggondosabb édes apa, szerető testvér, após, sógor és rokon

Almási T. Pál

polgári fu- és iparostanono-iskola igazgatója, Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottság tagja

folyó évi május hó 7-én, munkás életének 62-ik s boldog házasságuk 37-ik évében rövid szenvedés, a halotti szentségek áhitatos felvétele s egy jótéteményekben eltöltött élet után a Mindenható bőséges rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogulnak földi maradványai folyó hó 9-én d. u. 3 órakor fognak a Kazinczy-utca 18. sz. gyászházból a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni s a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelkiüdvéért folyó hó 11-én d. e. 8 órakor fog a helybeli főtiszt. Minoritátyák szentegyházában az egek Urának bemutatattani.

Pihenése oszandes, emléke áldott legyen!

Arad, 1917. május hó 7.

Almási Ilonka, Keresztély Mándorné szül. **Almási Vilma, Dr. Revffy Lajosné** szül. **Almásai Erzsébet, Almási Etia, Almási Jenő, Almási Rózsi,** gyermekei: **Dr. Revffy Lajos, Keresztély Nándor, vejei: Geller János, Geller Jánosné** szül. **Jandó Julia,** apósa és any. sa **Niedermayer Bálint, özv. Niedermayer Adámne** szül. **Niedermayer Teréz, Almási Alajos,** testvérei: **Csurgay Józsefné** szül. **Geller Vilma, Ifj. Geller János, özv. Geller Kálmánné** szül. **Czakó Margit, Almási Alajosné** szül. **Vasóczy Mária,** sógora és sógoróné.

Kézcsapky utóda „Gondviselő” temetőkezelő vállalata, Arad, Deák Ferenc utca 8. szám. Telefon 995. sz. 3016

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ára egy tégelynek K 1.50.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

s leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ára 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenkor otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.** Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárában
Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér, Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, étvágy, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegségek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a mostanában beszűkülő Aejdon pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésűek igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1046

Rozsnyay Mátyás gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Lapkihordó pár Kifutófiu

jó fizetéssel

felvéletik.

Cím a kiadóhivatalban.

jó fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Archámlasztás!

A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Felülmulja az összes bőrhámlasztó szereket. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen ártalmatlanul és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az aljától. Gyönyörű arcbőrt eredményez, meglepően údvé teszi az arcot, ezáltal feltűnően fiatalít. Eszközöm kozmetikus arcpolító lateziemben ideiglenesen Batthyány-utca 10. szám alatt. 2569

Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

4—1917. közp. vál. em. sz.

Hirdetmény.

Az 1918. évi XIV. törvénycikk 57-ik § 6-ik bekezdése, továbbá az 58-ik §. és a 9100/L. a. 1916. számú belügyminiszteri körrendelet alapján ezennel közhírré teszem, hogy az 1917. évre szóló országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékei a f. évben érvényben lévő országgy. képvis. választók névjegyzékeiből és a jövő évre összeállított országgy. képvis. vál. ideiglenes névjegyzékeiből kihagyottak jegyzékével együtt f. évi május hó 16-tól f. évi június hó 14-ig bezárólag a városháza tanácsstermében közszemlére lesznek kitéve, ahol ezeket egy hétköznapokon, mint például vasár- és ünnepnapokon d. e. 8 óráig déli 12 óráig mindenki megtekintheti és köznapokon délutáni 2 óráig 6 óráig lemásolhatja.

A közszemlére kitétt ezen ideiglenes névjegyzékek ellen a saját személyét illetőleg mindenki felszólalhat és ezenkívül az, aki ezen ideiglenes névjegyzékbe fel van véve, jogosított abban a választókerületben, amelynek választójaként felvétetett, az ideiglenes névjegyzékbe történt minden felvétel, vagy kihagyás miatt felszólalni.

A felszólalások f. évi május hó 16-tól ugyan-e hó 30-áig bezárólag írásban a közp. vál. hoz. címezve, a hivatalos órák alatt a polgármesternél nyújtandók be.

A felszólalások benyújtásuktól kezdve f. évi június hó 14-ig bezárólag a városháza tanácsstermében közszemlére lesznek kitéve.

A felszólaló köteles felszólalását indokolni és mellékelni azokat az okirati bizonyítékokat, amelyeknek megszerzése az egyeseknek módjában állhat, azokra a bizonyítékokra pedig, amelyeknek megszerzése az egyes személyeknek nem állhat módjában, akként köteles felszólalásában utalni, hogy azok feltalálhatók legyenek.

A felszólalás olyan változásokra is alapítható, amelyek a választók újszerűsége óta álltak elő. A felszólalásban új bizonyítékok is felhozhatók. Minden felszólalás csak egy-egy személyre vonatkozhatik.

A felszólalásokra mindazok, akiket a felszólalás joga illet, f. évi május hó 16-tól bezárólag f. évi június hó 14-ig írásban indokolatlan és minden felszólalásra külön-külön észrevételeket nyújthatnak be a polgármesternél a hivatalos órák alatt.

Felhívom az 1916. évre érvényes országgy. képvis. választók névjegyzékeiben felvéve lévő választóinkat, nemkülönben az országgy. képvis. vál. jog megszerzéséhez az 1918. évi XIV. tc. szerint szükséges kellek birtokában lévő, minden a férőnemhez tartozó és Aradon lakó, illetve alkalmazva lévő magyar állampolgárt, hogy a közszemlére kitétt 1917. évi országgy. képvis. választók ideiglenes névjegyzékét és a kihagyottokról készített jegyzéküket kellő időben tekintsek meg, esetleges felszólalásaikat az ideiglenes névjegyzékek ellen nyújtsák be és a felszólalások ellen netáni észrevételeiket a fentebb megjelölt módon tegyék meg.

Arad, 1917. április hó 26.

Varjassy Lajos, polgármester,
közp. vál. oszt. emők.

Magyar királyi állanvasutak.

111565—1917. szám.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények a vasuti üzletszabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett nyilvánosan eladatni:

Állomás	1917. május	hó	21-én.
Arad	.	.	21-én.
Nyitra	.	.	22-én.
Budapest dunapart teher p. u.	.	.	14-én.
Budapest - Józsefváros	.	.	18-án.
Budapest nyugati pályaudvar	.	.	22-én.
Debreczen	.	.	25-én.
Eszék	.	.	21-én.
Fiume	.	.	29-én.
Győr	.	.	15-én.
Kaposvár	.	.	16-án.
Kassa	.	.	24-én.
Kolozsvár	.	.	23-án.
Losoncz	.	.	15-én.
Miskolc	.	.	22-én.
Nagyvarad	.	.	18-án.
Pápa	.	.	30-án.
Pécs	.	.	29-én.
Pozsony	.	.	25-én.
Sátorajja-Ujhely	.	.	14-én.
Szabadka	.	.	23-án.
Szatmárnémeti	.	.	24-én.
Szeged	.	.	30-án.
Szolnok	.	.	18-án.
Temesvár Józsefváros	.	.	18-án.
Ujvidék	.	.	24-én.
Zágráb	.	.	29-én.

Budapest, 1917. április 28-án.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjazatik).

A Vallás és közalapítványi uradalom tulajdonát képező szemlaki (Aradmegye) 3783 holdas birtokon a

vadászati jog

folyó évi június hó 1-étől kezdődőleg három egymást követő évre bérbeadó.

Írásbeli ajánlatok f. hó 28-áig benyújtandók

a Földbérleti és parcellázóbank r. t. igazgatóságához

3007 Temesvárott.

Bebizonyosodott, hogy egyedül a

„DOB” jegyű pótolja a szappant

Illatos! Kemény! Habzó! Simulékony!
Egyhatodikilós darabok.

Agitációs csomag tíz korona előleges beküldése ellenében 5 kg. súlyban, bárhova bérmentve. Viszontelárusítóknak: 250 darabos 50 kilós láda exel. láda ab raktárunk 50 korona, tehát

darabja húsz fillér.

10 láda vételnél 10% áruarabatt. 250 darabot 64.— koronáért bárhova postán bérmentve küldünk.

Bardócz és Társa Budapest,
V., Balaton-utca 12.
Megyel egyedárusítók kerestetnek. 3009

URANIA SZÍNHÁZ.

Szerdán és csütörtökön

Mindenható Erő.

Szociális dráma 4 részben.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint szabják.

Minden szó hirdetés ára 3 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat előhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetik fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Három Hatalomban

Önálló, hadmentes, nőülne 100.000 korona hozománnyal. Csakis uri családok leveleit kériük „Fényes jövő” jellegre a kiadóhivatalba. 2990

Levelezés.

Úri leányok

fronton levő orvossal levelézést ki folytatna? Teljes című leveleket. „Szabadságra megyek” jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 3003

Oktatás.

Svejel Genj!

kisasszony francia társalgó órákat ad. Cím a kiadóhivatalban. 2984

Ellátás.

Teljes ellátást

keres nyugdíjas tisztviselő, idősebb jó családsal, kert- szőlőbirtokossal szívesebben. Ajánlatokat kérek „Vegetárius” címen a kiadóba. 2988

Alkalmazást keres.

Ügyes szabaleány

uribáshoz ajánlók. Varjassy Lajos-u. 28. sz. 3004

Kemény nő,

ki üzleti dolgokban járatos, állást keres. Cím a kiadóban. 3013

Megbízható

középkorú nő uri háshoz 1-2 gyermek mellé ajánlók. Cím a kiadóban. 2785

Alkalmazást nyer.

Mindenes létszám

jó bizonyítvánnyal gyermektelen házaspárhoz keresetlik. Jelentkezni; Meer festéküzletben. 2991

Német, magyar

okl. gyermekkertésznő keresetlik mialóbbi belépésre. Cím a kiadóban. 3012

4 polgári végzetű

leány, 12 gyermekek mellé, ugyazintén ügyes, jocsaladból való leány ékezeres tanulónak azonnal felvétetik. Losonczy Lajos órák és ékezeres Arad, Szabad-ár-tér 1. 3028

Bescholdenes deutsches Frauen wird gesucht zu einem 3 Jahr alten Knaben. Adresse in die Administration. 3022

Szaképpérett segéd

keres azonnali belépésre Ehrenfeld Ignác fűszernagykereskedése Arad 2857

Pénztárkezelő kiasszonyt

ki gép és gyorsírni tud, keres azonnala Ehrenfeld Ignác fűszernagykereskedés Arad. 2914

Cipész munkásokat

keres az Aradi és csanádi egyesült vasúti cipész műhelye azonnali belépésre. Jelentkezés helye: Wesselényi utca 1. sz. alatti cipészmuhely. 1300

Lapkibordó-pár

jó fizetéssel felvétetik, Bővebbet a kiadó hivatalban. 7891

Egy ügyes nő kifizetés

jó fizetéssel, nyomdánkban felvétetik.

Üzletek.

Vendéglőhelyiség

berendezve lakással és egy üzlethelyiség raktárral kiadó. Cím a kiadóban. 2833

Kiadó lakás.

Kiadó

egy elegánsan butorozott utcai szoba, elő- és fürdőszobával. (Forray-utca 7. Hajek féle üvegkereskedés felett). 3015

Két elegánsan

butorozott szoba május 15-re kiadó. Forray-utca 3. 3019

Gyógyászat.

Az anjel

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam. Teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár. Hehs gyógyszerár. 12

Ingatlan.

Párda

Ujradon egy négyéves modern négyzetes ház — ellátva kert, udvar és mellék épületekkel. Cím a kiadóhivatalban. 3001

Aranykő-utca

21. számú ház eladó. Bővebbet ugyanott. 3090

Eladó

háza két nagyobb és több kisebb lakással, istálló, kocsistánnal, a Ferenc-térhez közel. 3021

Magánház,

a Wesselényi-utca közepén, eladó. Cím a kiadóban. 2784

Vágóhid-utca 30. számú ház

és telek eladó. Bővebbet Kölcsey-utca 10. sz. alatt 2950

Vétel és eladás.

Z-nemű műveletek

állandóan nagy választékban kaphatók Deák Béla könyvkereskedésben, Forray-utca. Telefon 902. sz. 781

Új háid-szoba

butor eladó. Kiss Ernő-utca 10. szám az udvarban. 3017

Rövid zongora

megvételre kerestetik, ajánlatok „Zongora” jellegre a kiadóhivatalba keretnek 8000

Parafaszegő

10.000 db. literes és félliteres üvegbe való teljes a új eladó. Ajánlatok Küster Testvérek, Körösbököny, Aradm. küldendők. 3008

Finom lérti bitények

és egy felöltő eladók. Bocskay tér 3. ajtó 15. 3008

Lépvipapaprok

nagyválasztékban jutányos árban kiadásra kerülnek. Turk József-nei Arad, Forray-utca 8. Játék és rövidáru üzletében. 3011

Kerekpár

teljesen jókban levő, eladó. Thököly Imre-u. 4. 8029

Kerekek

kisebbségi befektetést igénylő, egy-két könnyen eladható kocsikra gumi cikket. Ajánlatokat „Hadik cikkek” jellegre a kiadóba kérek 3024

37. számú lakás

szegezetlenül és minden más méretű lakásokat helyben szegezve is, jutányosan adja a Braun Adolf lada gyára, Arad-Ujmikolcsa. 3005

Jókban levő

használt zongora megvételre kerestetik. Hermele József, Pankota. 2819

Bériedelés

„Gömyi” gummi kerekű kocsit eladó. Schamurger, József-herceg-ut 11 2983

Eladó

egy pár 5 éves almásszürke juker és egy szép fedőes hajtókocsi. Felvilágosítást ad Sipitzki Ferenc, Elekén. 2987

S-az eséptőgarantúra

jó állapotban, minden elfogadható árban sürgősen eladó. Cím a kiadóban. 2362

Két penny ló

és Stráf kocsi eladó. Mikes Kelemen utca 30. 2993

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos árban kapható. Jiraszek Iroda. telefon 1097., vagy Lázár Iroda, Hasszinger-u. 5., telefon 747. 2761

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Különléle.

Evezett

az Orcy-utcán Ferenc-téren és a Szent László-utcán át a Hungária kávéházig egy arany kocsit, „zásttel” díszítve. Tekintve, hogy kedves emlék volt, hecsületes megtaláló keretlik illő jutalom ellenében Vécsey-u. 7. szám alatt átadni. 3006

Evezett

E hó 8-án déli en a csanádi palotától Szabadság-térig 2 fehér calpées gallér. Szíves megtaláló keretlik a kiadóhivatalba beadni. 3016

Eladókötő

Ujradról a legelőrtől egy 3 éves barna ló heréit, a hátulsó lábain fehér fojtattal, homlokán fehér csillag. Megtaláló keretlik az ujradri község házára betelefonálni. 2977

Kiadó.

József főherceg-ut 22. sz. alatt 2 utcai és 2 udvari szobából álló helyiség irodának 1. év augusztus 1-től kiadó. Bővebbet az Aradi és csanádi egyesült vasutak Magánüzemének központi felügyelőségénél. 1888

Az Anusol

aranyér-kupok mindenben pótolják a Haemoroidal-kupok, azonos összetételű folyton hatásuk is teljesen azonos, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

281—1917. éln. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a hadseregnek körletében elhalt ismert katonák és polgári egyének 14-ik fényképcsoportja a rendőrség bejelentési hivatalában közszemlére van kifüggesztve.

Aki ezen egyének valamelyikéről felvilágosítást tud adni, a bejelentési hivatal vezetőjénél jelentkezzék.

Greén, főkapitány.

Uraságok, földbirtokosok és kereskedő uraknak!

Ajánlok haditölglyök és munkások részére

alsó és felső ruhát. Fin bakancsok, bőrtalppal párja 29 korona, férfi bakancsot, párját bőrtalppal 39 korona, továbbá ragasztott hadibőrből féltalppal párját 6-7 koronáért. Barsony és plüsch komót félcipő női bőrtalppal, párja 12 K.

Kapnató:

Horzfeld Gyulánál,
Asztalos Sándor-utca. 2999

Eladók:

A Körösbányai gipszgyárból visszamaradt különféle gépek u. m. kötő- és zuzóhenger, 1 drb. 20 mtr. magas gyarkémény, malomjáratok páter-nosztter vasból, 1 drb. forgó csökkenő szarító és égető-hengerrel, bányakocsik, emelődaru, szinek és nagymennyiségű ócskavas. — Továbbá eladó egy nagytípusú regisztráló-pénztár és egy drb. 3¹/₂—4¹/₂ mtr. méretű perzsa-amyrnaszőnyeg.

Bővebbet: BRAUN N. A. festék-üzletében, Aradon. — Előnyben részesítettnek oly vevők, kik az összes tárgyakra és anyagokra reflektálnak. 2896

AKI

háza, vagy földbirtokot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal

Lustbader Adolf

Ingatlanforgalmi irodájához Révay-utca 2. sz.,

ahol kisebb-nagyobb házak, birtokok előjegyzésben vannak. Megbízásokat ingatlanok eladására és vételére elfogadok.

Telefon 961. szám.

Dékány-féle

Medicinál Cognac

tiszta borpárlat viszonteladók részére megrendelhető:

Erényi Tivadar

a Dékány Cognagyár vezérképviselőjénél Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11—48.

Arad legrégibb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5—6.

Telefon 96.

Vezek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Egyedüli képviselő a világ legjobb gyártmányú gépeiből Columbia és Iránygályos legyu gramofonok i. Waffner kerékpárok és Pfaff varrógépek, Saphirüs „Pathefonok”, Pathe semezek Megerkeztek a legújabb felvételi operettek és népdatok, Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár akatrésekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás, jutányos árak. Nagy szakkerü javító műhely. 2961